

VUOSIKERTOMUS 1998

Sisältö

Toimitusjohtajalta	4
Avaintiedot 1998	6
Organisaatio 1.3.1999	7
Liiketoimintakatsaukset	
Sähkön myynti	8
Verkkotoiminta	12
Kaukolämpö	16
Henkilöstö	18
Tilinpäätös	
Hallituksen toimintakertomus	22
Tuloslaskelma	28
Tase	30
Rahoituslaskelma	32
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	34
Tilinpäätöksen liitetiedot	36
Liiketoimintojen eriyttämisen liitetiedot	43
Liiketoimintojen eriyttämisen lisätiedot	44
Tilintarkastuskertomus	46

Taloudelliset julkaisut vuodelta 1999

Osavuositarkastus tammi-huhtikuu, viikolla 21/99

Osavuositarkastus tammi-elokuu, viikolla 38/99

Tilinpäätöstiedote, viikolla 8/2000

Vuosikertomus, viikolla 13/2000

Tiedotteita voi tilata osoitteesta

Kainuun Sähkö Oyj, Viestintä, PL 5, 87101 Kajaani

tai info@kainuunsahko.fi

Toimitusjohtajalta

Vuosi 1998 oli yhtiöllemme toistaiseksi menestyksekkäin toimintavuosi. Konsernin taloudellinen tulos sekä myydyn ja siirretyn sähkön ja kaukolämmön määrät olivat ennätykselliset. Saimme poikkeuksellisen runsaasti myönteistä valtakunnallista julkisuutta edistyksellisillä ja omintakeisilla toimintamalleillemme. Hyvänä esimerkkinä on Ekosähkö-tuotteemme, jonka myötä ns. vihreän sähkön markkinat saivat Suomessa vauhtia ja Kainuun Sähköstä kehittyi tässä segmentissä selvä markkinajohtaja.

Sähkömarkkinalain muutoksen seurauksena pienasiakkaat pääsivät syksyllä kilpailuttamaan sähkön ostonsa ilman kalliita mittalaitteita ja Suomesta tuli sähkömarkkinoiden osalta maailman liberaalein maa. Toimialalla käynnistyi ennen näkemätön markkinointi ja sähköyhtiöt toteuttivat runsaasti erityisesti koti- ja maatalousasiakkaille suunnattuja kampanjoita. Vastasimme nopeasti kilpailijoiden toimenpiteisiin, minkä seurauksena kohtuullisen harvat asiakkaamme vaihtoivat sähkönmyyjää ja saimme myös runsaasti uusia asiakkaita. Onkin mieluisaa todeta, että olemme kyenneet vastaamaan asiakkaiden ja omistajien meille asettamiin uusiin haasteisiin ennen näkemättömän nopeasti muuttuvassa markkinatilanteessa.

Energia-alalla on koko maailmassa käynnissä valtava muutos, jonka vaikutukset tuntuvat myös Suomessa. Kilpailun vapautuminen etenee vääjäämättä, ja ennemmin tai myöhemmin vuosituhatosen vaihteen jälkeen EU-alueella on varsin yhtenäiset sähkö-

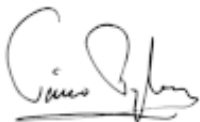
markkinat. Toimialan suuryritykset valmistautuvat muutoksiin kasvattamalla kokoaan ja laajentamalla toimintaansa myös muiden valtioiden alueille. Kyse ei ole pelkästään eurooppalaisesta ilmiöstä, vaan omistusjärjestelyjä tehdään muiden kilpailtujen toimialojen tapaan maailmanlaajuisesti. Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa on tällä hetkellä vielä yli 500 sähköyhtiötä, joiden erilaiset allianssit ovat jatkuvasti lisääntyneet, mutta joista edelleen huomattavan suuri osa on omistuksellisesti toisistaan riippumattomia. Onkin ilmeistä, että lähivuosien aikana sähköyhtiökauppoja tehdään Pohjoismaissa runsaasti.

Kainuun Sähkön omistajat tekivät vuonna 1997 ennakkoluulottoman ja kauaskantoisen ratkaisun, kun osa kunnista luopui omistuksestaan ja ruotsalainen energia- ja metsäteollisuusyritys Graningeverkens AB osti runsaan neljäsosan yhtiön osakekannasta. Vuosi 1998 osoitti, että omistusjärjestely on parantanut merkittävästi Kainuun Sähkön asemaa suomalaisilla sähkömarkkinoilla. Operatiivinen yhteistoiminta eri liiketoiminta-alueilla on ollut hyödyllistä samalla, kun henkilöstömme on saanut uusia mahdollisuuksia kehittää itseään ja osaamistaan kansainvälistyvillä sähkömarkkinoilla. Vuoden 1999 alussa Graninge osti Ahlström Energia Oy:n ja sai kaupan yhteydessä haltuunsa mm. 300 GWh vesivoimantuotantoa, mikä on kolminkertainen määrä Kajaaninjoen tuotantoon verrattuna. Yrityskauppa vahvistaa merkittävästi Graningen asemaa suomalaisilla sähkömarkkinoilla ja avaa samalla Kainuun Sähkölle uusia ja mielenkiintoisia yhteistyömahdollisuuksia.

Jo useita vuosia kestänyt työmme tehokkuuden ja kannattavuuden parantamiseksi on tuottanut hyviä tuloksia. Viidessä vuodessa konsernin asiakasmäärä on kasvanut 2,5 %, sähkön siirto 17 %, sähkön myynti 51 %, kaukolämmön myynti 6 %, liikevaihto 30 % ja voitto ennen veroja 237 %. Samanaikaisesti henkilöstömme määrä on vähentynyt 11 %. Nyt on tullut aika vahvistaa voimiamme ja valmistautua uuden vuosituhatteen haasteisiin. Puolen vuoden perusteellisten valmistelujen jälkeen otimme maaliskuun alussa 1999 käyttöön uuden liiketoimintapohjaisen organisaation. Muutos on suuri ja koskee lähes kaikkia palveluksessamme olevia henkilöitä. Resurssien lisääminen käynnistyy vuoden 1999 aikana siten, että rekrytoimme uutta henkilöstöä ja käynnistämme toimialasta kiinnostuneille nuorille johtoasentajien oppisopimuskoulutuksen.

Lämpimät kiitokseni kaikille yhteistyökumppaneillemme ja sidosryhmillemme onnistuneesta vuodesta 1998, mennään yhdessä eteenpäin kohti uutta vuosituhatta!

Kajaanissa 26. helmikuuta 1999

Timo Pylvänen

Avaintiedot 1998

Kainuun Sähkö -konserniin kuuluvat emoyhtiö Kainuun Sähkö Oyj sekä tytäryhtiöt Kajaanin Lämpö Oy ja Ekosähkö Oy. Konsernin ydinliiketoiminnat ovat Kainuun Sähkö Oyj:n harjoittamat sähkön myynti ja verkkotoiminta sekä Kajaanin Lämpö Oy:n harjoittama kaukolämpötoiminta. Ekosähkö Oy toimii Ekosähkö-tuotteen markkinointiyhtiönä.

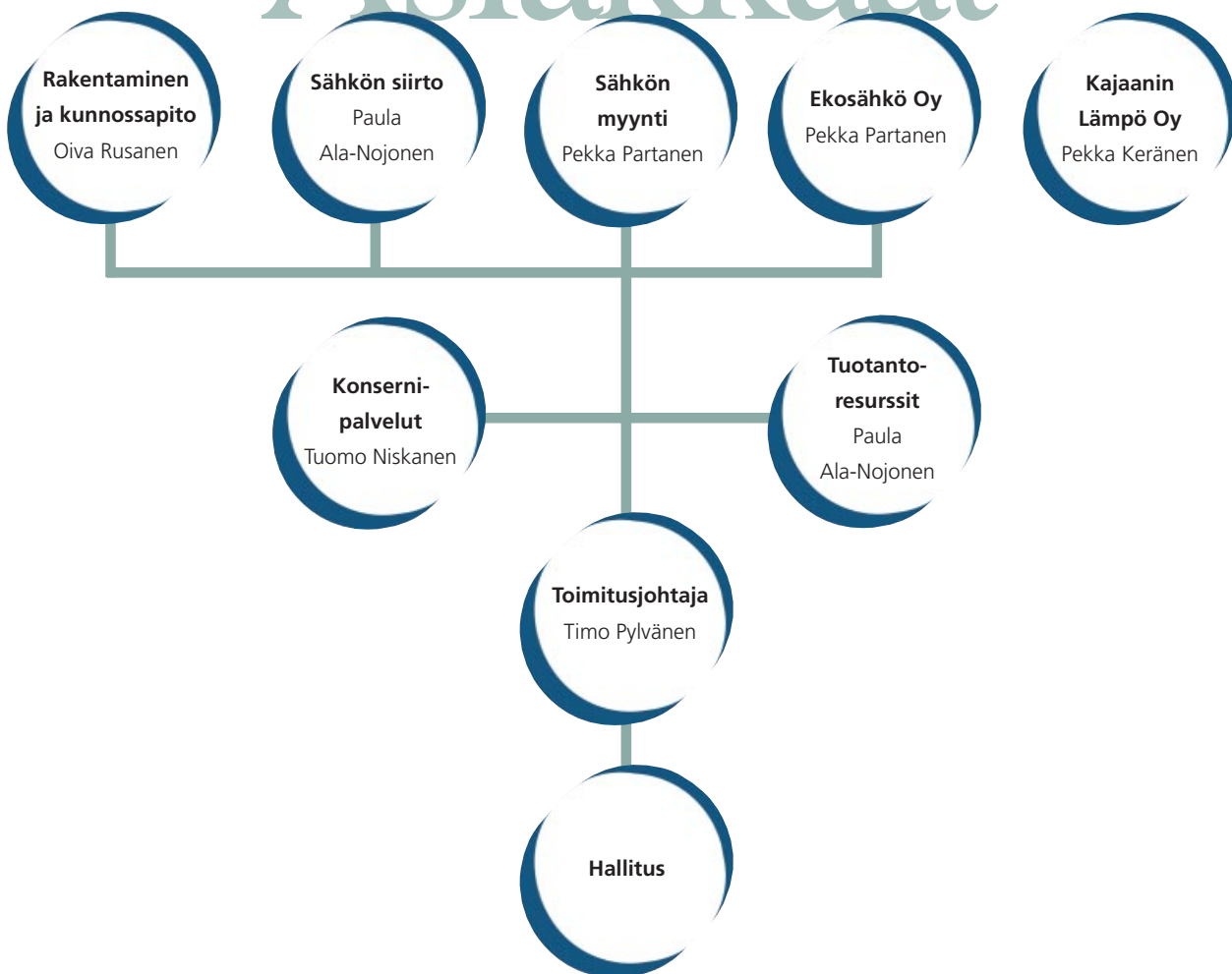

- Kainuun Sähkö Oyj:n hallitus esittää 8.4.1999 pidettävälle yhtiökokoukselle, että yhtiö jakaa osinkoa 13,00 mk/osa-ke, yhteensä 10,4 miljoonaa markkaa.
- Konsernin liikevaihto oli 297 miljoonaa markkaa, liikevoitto 27,5 miljoonaa markkaa ja voitto ennen veroja 29,8 miljoonaa markkaa. Sijoitetun pääoman tuotto oli 7,8 %
- Liikevaihto kasvoi 5 %, liikevoitto 16 % ja voitto ennen veroja 31 %.
- Pienasiakkaat pääsivät kilpailuttamaan sähkönostonsa ilman erillistä tuntiteho-mittaria. Muuttunut markkinatilanne pystyttiin hyödyntämään: uusia pien-asiakkaita saatiin yli kolminkertainen määrä menetettyihin verrattuna.
- Poikkeuksellisen sateinen kesä pudotti sähköpörssin hintatason ennätyksellisen alas, mikä yhdessä muuttuneen kilpailu-tilanteen kanssa heikensi sähkön myynnin kannattavuutta koko toimialalla.
- Kainuun Sähkö saavutti lähes tuhannel-la Ekosähköä ostavalla asiakkaallaan vih-reän sähkön markkinajohtajuuden Suo-messa.
- Sähkönhankintarakenne muuttui merkit-tävästi, kun osa vanhoista tukkusähkö-sopimuksista korvattiin yhtiön vähem-mistöomistaja Graningen kanssa solmi-tulla hankintasopimuksella. Sopimuksen myötä yhtiö sai käyttöönsä Graningen käytössä olevan osuuden Kemijoki Oy:n tuotannosta.
- Kainuun Sähkö siirtyi tasevastaavaksi marraskuun alussa 1998.
- Kajaanissa vietettiin kaukolämpötoimin-nan 25-vuotisjuhlavuotta.
- Konsernissa käynnistettiin kokonaisval-tainen laatu-, ympäristö- sekä työterveys- ja turvallisuusasiat sisältävän toiminta-järjestelmän rakentaminen. Tavoitteena on saada järjestelmä pääpiirteiltään val-miiksi vuoden 1999 loppuun mennessä.

	1998	1997	Muutos-%
Liikevaihto (milj. mk)			
Sähkön myynti	154,8	155,4	- 0,4
Verkkotoiminta	95,2	85,8	11,0
Kaukolämpö	44,8	43,0	4,2
Muu liiketoiminta	9,5	5,2	82,0
Liiketoimintojen välinen	-7,1	-6,6	7,3
Yhteensä	297,2	282,8	5,1
Liikevoitto (milj. mk)			
Sähkön myynti	2,5	12,6	- 80,1
Verkkotoiminta	18,1	8,5	113,5
Kaukolämpö	6,1	2,4	154,9
Muu liiketoiminta	0,9	0,2	425,6
Liiketoimintojen välinen	-0,1	0,0	
Yhteensä	27,5	23,6	16,5
Henkilöstö			
Sähkön myynti	15	17	- 11,8
Verkkotoiminta	132	137	- 3,6
Kaukolämpö	23	23	0,0
Muu liiketoiminta	14	11	27,3
Yhteensä	184	188	- 2,1
Myynti (GWh)			
Sähköenergia	950	806	17,9
Sähkön siirto	733	705	4,0
Kaukolämpö	280	264	6,1
Asiakkaat (kpl)			
Sähkön myynti	51 292	50 529	+ 763 kpl
Sähkön siirto	50 841	50 545	+ 296 kpl
Kaukolämpö	1 370	1 357	+ 13 kpl

Organisaatio 1.3.1999

Asiakkaat

Sähkön myynti

Sähkön myynnin tehtävänä on sähkön myynti ja markkinointi sekä sähkön hankinta omista, vuokratuista ja osakkuusvoimalaitoksista sekä tukkumyyjiltä ja sähköpörssistä. Sähkön myynnin osuus konsernin liikevaihdosta vuonna 1998 oli 52 % ja liikevoitosta 9 %.

MARKKINATILANNE

Sähkömarkkinoiden avautuminen eteni päätökseen vuoden 1998 syksyllä, kun pienasiakkaat pääsivät kilpailuttamaan sähkön ostonsa ilman erillistä tuntitehomittaria. Muutos lisäsi huomattavasti asiakaspotentiaalia markkinoilla ja käynnisti kilpailun markkinaosuuksista.

Hintakilpailua lisäsi poikkeuksellisen sateisesta kesästä johtunut pohjoismainen ylikapasiteettitilanne, jonka seurauksena sähkön hintataso putosi NordPool-sähköpörssissä ennätysellisen alas. Kilpailutilanteen muutoksen ja sähköpörssihintojen romahduksen seurauksena suurin osa sähköyhtiöistä laski julkisia myyntihintojaan syksyn ja loppuvuoden aikana, mikä yhdessä ankaran hintakilpailun kanssa heikensi sähkökaupan kannattavuutta koko toimialalla.

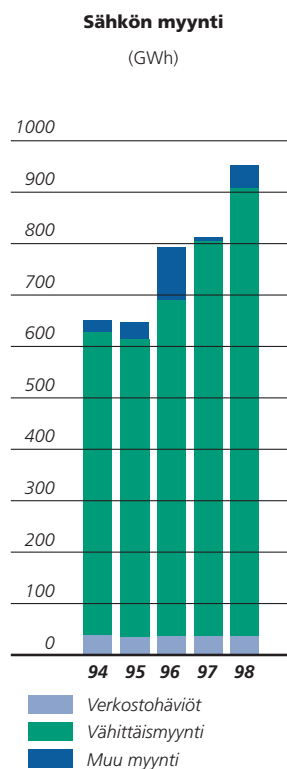
Pienasiakassektorilla vuoden 1998 jälkimmäistä puolta leimasivat kotitalouksille suunnatut markkinointikampan-

jat, joissa sähköä tarjottiin määräaikaisina sopimuksina julkisia myyntihintoja alhaisemmin hinnoin. Myös erilaisten ja osin sähkön kuulumattomienkin oheispalvelujen ja -tuotteiden kytkeminen sähkönostoon yleisty. Aktiivisesta markkinoinnista huolimatta vain vajaa prosentti kotitalousasiakkaista vaihtoi sähkömyyjää vuoden 1998 aikana. Suurimpana syynä oli se, että julkisten myyntihintojen yleinen lasku vähensi kilpailuttamisesta saavutettavaa säästöä.

Vaikka kilpailua pienasiakkaista käytiin pääosin sähkön hinnalla, kotitalouksien tulo vapaan sähkökaupan piiriin kiihdytti myös ns. vihreän sähkön markkinoiden kehittymistä. Kilpailevien myyjien määrä lisääntyi ja ympäristömyönteiselle energialle saatiin ensimmäiset kriteerit Suomen luonnonsuojeluliiton julkistaessa

syyskuussa 1998 "Norppa suosittelee ekoenergiaa" – ympäristömerkin. Merkin käyttöoikeus myönnetään uusiutuvaan energiantuotantoon perustuvilla sähkökaupoilla.

Suurasiakassektorilla sähkön oston kilpailuttaminen laajeni edelleen ja yhä useammalle asiakkaalle siitä on tullut normaali vuosittainen toimenpide. Kilpailua suurasiakkaista käytiin lähes yksinomaan sähkön hinnalla. Toimialan tottumattomuutta kilpailuun kuvaa se, että osa yritysasiakkaista onnistui tekemään sähkösopimuksen sähköpörssin hintatasoa alhaisemmalla hinnalla.

MYYNIN KEHITYS

Sähkön myynti kasvoi ennätyskelliset 18 % (1,8) ja oli 950 GWh. Vähittäismyynnin kasvu oli 13 % (16), josta valtaosa syntyi myynnin lisäyksestä oman verkkoalueen ulkopuolelle. Myynti sähköpörssiin oli 42 GWh. Oman verkkoalueen ulkopuolelle myytiin 34 % koko sähkönmyynnistä.

Kotitalouksien tulo vapaan sähkökaupan piiriin lisäsi kilpailijoiden aktiivisuutta myös Kainuussa. Kilpailutilanteen muutokseen vastattiin laskemalla julkisia myyntihintoja 1.8. ja 1.11.1998 (yhteensä keskimäärin 3,3 p/kWh) sekä toteuttamalla useissa asiakassegmenteissä myyntikampanjoita, joiden seurauksena merkittävä määrä asiakkaita teki kiinteähintaisen määräaikaisen sopimuksen. Toimenpiteissä onnistuttiin ja markkinaosuus omalla verkkoalueella säilyi hyvänä ollen vuoden päättyessä 94 % (96). Ulkopuolisia sähkönmyyjä toimi verkkoalueella vuoden päättyessä 26 (18)

Asiakasmäärä kasvoi 763 asiakkaalla ja oli vuoden päättyessä 51 292. Kilpailun piiriin tulleita pienasiakkaita menetettiin verkkoalueella vuodenvaihteeseen mennessä noin 250, mutta vastaavasti muualta Suomesta saatiin lähes tuhat uutta, pääasiassa Ekosähköä ostavaa asiakasta. Myös suurasiakassektorilla uusia myyntisopimuksia solmittiin enemmän kuin entisiä asiakkaita menetettiin. Erityispiirteenä oli runsas kesäsähköpörsöimusten määrä.

SÄHKÖN HANKINTA

Kainuun Sähkön keskeinen vahvuus on sähkönhankinnan monipuolisuus. Konserni on vuokrannut käyttöönsä Kajaanin kaupungin omistaman 50 %:n osuuden Kainuun Voima Oy:n voimantuotantokapasiteetista, joka sisältää vesivoimaa sekä vastapaine- ja lauhdesähköä. Vesisähköä saadaan myös Kemijoelta Lapin Sähkövoima Oy:n osakkuuden kautta sekä Graningeverkens AB:n kanssa solmitulla sopimuksella. Hankintaa täydentävät puuta energialähteenään käytävältä Kuhmon Lämpö Oy:ltä vuokrattu

sähkön tuotantokapasiteetti sekä oma vesivoimalaitos Ristijärven Pyhännänkoskella. Noin 40 % sähköstä hankitaan pitkäaikaisilla tukkusähköpörsöimyksillä sekä ostoina sähköpörssiä (NordPool ja EL-EX).

Marraskuussa 1998 sähkönhankinnan rakenne muuttui merkittävästi, kun vuonna 1995 tehdyn tukkusähköpörsöimyksen voimassaolo päättyi. Sopimus korvattiin yhtiön vähemmistöomistaja Graningen kanssa solmitulla sopimuksella, jonka mukaisesti Kainuun Sähkö ostaa Graningen käytössä olevan osuuden Kemijoki Oy:n tuotannosta. Tehty sopimus kattaa vuonna 1999 noin viidenneksen sähkönhankinnasta.

Vuonna 1998 sähkönhankinta omista, vuokratuista ja osakkuusvoimalaitoksista kattoi runsaat 34 % (44) kokonaistarpeesta. Suurin yksittäinen hankintalähde oli Kainuun Voima Oy, jossa tuotettiin runsas neljännes. Vesisähkön osuus hankinnasta oli runsaat 20 % ja vastapainesähkön osuus 14 %. Sähköpörssiä käytettiin sekä pohjoismaisessa NordPoolissa että suomalaisessa EL-EX:ssä ja niistä hankitun sähkön osuus oli noin 10 % kokonaistarpeesta.

Kesäkuussa 1998 Suomesta tuli NordPool-sähköpörssiin oma hintailmoitusalue ja samalla rajasiirtomaksuja pienennettiin. Sähköpörssi hinnat olivat koko vuoden alhaiset ja erityisen matalalla hintataso oli loppukesästä vuoden loppuun saakka. Suomen hinta-alueen hinta ei poikennut merkittävästi koko NordPool-alueen hinnasta.

Oman ja vuokratun voimantuotannon käytettävyys oli kertomusvuoden aikana hyvä. Alkuvuodesta vesivoiman tuotantomäärät jäivät tavanomaista pienemmiksi, mistä aiheutui lähes miljoonan markan lisäkustannukset. Kesän ja syksyn runsaat sateet korjasivat kuitenkin vesivoiman vuosituotannon normaalkiksi.

Kokonaisuutena sähkönhankinnan kustannukset laskivat merkittävästi edellisestä vuodesta ja myönteinen kehitys jatkuu myös vuonna 1999. Syynä olivat omien ja vuok-

rattujen voimalaitosten kustannusten lasku sekä vanhat tukkusähkösopimukset korvanut edullisempi hankintasopimus Graningen kanssa. Lisäksi kustannuksia pienensi 1.11.1998 tehty kantaverkkohinnoittelun muutos, jossa lähes kaikki kantaverkkomaksut siirrettiin tuotannolta kulutukselle.

Lokakuun 1998 loppuun saakka yhtiön avoimena toimittajana toimi Imatran Voima Oy, minkä jälkeen Kainuun Sähkö siirtyi tasevastaavaksi ja avoin toimitus siirtyi Suomen Voimatase Oy:lle. Vuoden 1999 alusta lähtien avoimena toimittajana on ollut Fingrid System Oy.

EKOSÄHKÖ

Ekosähkö-tuotteen markkinointiin panostettiin voimakkaasti vuonna 1998 ja Kainuun Sähkö saavutti lähes tuhannella Ekosähköä ostavalla asiakkaallaan vihreän sähkön markkinajohtajuuden maassamme. Markkinoinnin pääkohderyhmänä olivat kotitaloudet. Myös yritysasiakkaiden kiinnostus Ekosähköön lisääntyi, mutta rajun hintakilpailun paineessa sopimusten määrä jäi vähäiseksi.

Ekosähkö-tuotteena myydään vihreää sähköä, joka on tuotettu vanhalla vesivoimalla, puuhakkeella ja puujätteellä sekä tuulella. Syyskuun alussa Ekosähkölle myönnettiin Suomen luonnonsuojeluliitto r.y:n ”Norppa suosittelee ekoenergiaa” –merkin käyttöoikeus. Kainuun Sähkön Norppa-merkitty kapasiteetti on suurin merkin käyttöoikeuden saaneista sähkönmyyjistä.

Marraskuun alussa 1998 vihreän sähkön kapasiteetti yli kaksinkertaistui, kun osa vanhoista tukkusähkösopimuksista umpeutui ja ne korvattiin hankintasopimuksella, joka koskee Kemijoki Oy:n tuottamaa ns. vanhaa vesivoimaa. Sopimuksen myötä vihreän sähkön hankinta nousi noin 355 GWh:iin vuodessa, mikä on vuonna 1999 yli 40 % sähkön kokonaishankinnasta.

Lisäksi vuonna 1998 tehtiin kaksi ratkaisua, joiden myötä Ekosähköön sisältyi jatkossa vanhan vesivoiman ja puulla tuotetun säh-

kön lisäksi myös tuulivoimaa. Toinen järjestely liittyy tuulivoimayhtiö Tunturituuli Oy:öön, jonka tuotannosta yhtiön käytössä on ollut vuoden 1999 alusta lähtien noin 50 kW tuulisähköä. Lapin Sähkövoiman osakkaana Kainuun Sähkö voi osallistua myös Tunturituuli Oy:n tuleviin tuulivoimahankkeisiin.

Toinen järjestely koskee yhteistyötä Lumituuli Oy:n kanssa. Lumituuli Oy on pääasiasa kotitalousasiakkaiden omistama tuulivoimayhtiö, jonka tavoitteena on tarjota kuluttajille mahdollisuus ostaa tuulivoimalla tuotettua sähköä ja edistää näin tuulivoiman hyödyntämistä Suomessa. Yhtiön ensimmäinen 660 kW:n voimala valmistui Lumijoen Routunkarille keväällä 1999. Kainuun Sähkö merkitsi elokuussa 1998 päättyneessä osakeannissa 40 Lumituuli Oy:n osaketta ja toimii voimalan valmistuttua Lumituulen yhteistyökumppanina hoitamalla sähkötaseet ja asiakaslaskutuksen. Lisäksi Kainuun Sähkö hoitaa tuotannon ja kulutuksen tasapainottamisen ostamalla mahdollisen ylituotannon osaksi vihreän sähkön kapasiteettiaan ja myymällä Lumituulen osakkaille Ekosähköä siltä osin, kuin osakkuussähkö ei riitä kattamaan omistaja-asiakkaiden sähkönkäyttöä.

Kainuun Sähkön oma tuulivoimahanke Vuokatinvääralla ei edennyt toteutusvaiheeseen, koska kaava-asioiden keskeneräisyyden vuoksi maanomistajat eivät vielä olleet valmiita tekemään sopimusta maapohjan käytöstä tuulivoiman rakentamiseen. Vuonna 1998 tuulimittauksia tehtiin myös Paltamon Kivesvaaralla ja Hyrynsalmen Pieni-Tuomivaaralla.

Ekosähkötase

Vuonna 1998 vihreän sähkön hankinta oli 260,7 GWh eli 27,4 % koko sähkönhankinnasta. Vastaavasti Ekosähkösopimuksen solmineille asiakkaille myytiin Ekosähköä vuoden 1998 aikana 778 MWh.

Vihreän sähkön hankinta jakaantui vanhaan vesivoimaan, puulla tuotettuun vastapainesähköön ja tuulisähköön seuraavasti:

Ekosähkötase	
Hankintalähde	MWh
Pyhännänkoski, vanha vesivoima	6707
Kemijoki, vanha vesivoima	138895
Kainuun Voima, vanha vesivoima	49296
Kainuun Voima, puujäte	49720
Kuhmon Lämpö, puujäte	16088
Tunturituuli, tuulivoima	4
Vihreän sähkön hankinta yhteensä	260 710
Ekosähkön myynti yhteensä	778

AVAINLIPPU-ALKUPERÄMERKKI

Merkittävä osa eli lähes puolet Kainuun Sähkön myymästä sähköstä tuotetaan kotimaisilla energialähteillä eli turpeella, puulla, vesivoimalla ja tuulella. Marraskuussa 1998 Suomalaisen Työn Liitto myönsi näihin energialähteisiin perustuvilla tuotteilla, Ekosähkölle ja Kainuulaiselle Sähkölle, Avainlippu-alkuperämerkin käyttöoikeuden.

Vuonna 1998 Kainuun Sähkön hankinnasta noin 43 % eli runsaat 400 GWh oli sellaista kotimaista sähköntuotantoa, joka voidaan kohdistaa yksilöityihin voimalaitoksiin. Lukuun eivät sisälly tukkusähköhankinta ja ostot sähköpörssiä, koska niiden osalta ei ole olemassa yhteisesti sovittuja menettelyjä tuotannon alkuperän selvittämiseksi.

LIKEVAIHTO JA TULOS

Eriytetyn tilinpäätöksen mukainen sähkön myynnin liikevaihto oli 154,8 miljoonaa markkaa (155,4) ja liikevoitto 2,5 miljoonaa markkaa (12,6). Sekä liikevaihdon että liikevoiton pienentyminen johtuivat kilpailun kiristymisestä sekä elo- ja marraskuussa 1998 toteutetuista julkisten myyntihintojen alenemisesta.

NÄKYMIÄ VUODELLE 1999

Maaliskuussa 1999 Kainuun Sähkö otti käyttöön uuden asiakastietojärjestelmän, joka tarjoaa muuttuneen sähkökaupan hallintaan aikaisempaa paremmat välineet. Isompien asiakkaiden osalta uusi järjestelmä oli käytössä jo vuonna 1998.

Pohjoismainen tuotannon ylikapasiteetti-tilanne pitäne sähkömarkkinahinnan alhaalla, minkä johdosta on odotettavissa, että ankara hintakilpailu jatkuu niin pien- kuin suurasiaassektoreilla. Suurasiaikkaiden taivoin entistä suurempi osa pienasiakkaista solmii kiinteitä, määräaikaista myyntisopimuksia. Tämä sitoo runsaasti resursseja, kunnes toimialalla päästään nykyistä joustavampiin sopimusjärjestelyihin.

Rinnakkaisilmionä yhä useammat sähkönmyyjät pyrkivät tuotteistamaan sähköä ja luomaan sen ympärille erilaisia lisäarvopalveluja. Toimialalle syntyy yhteenliittymiä, joissa sähkö on liitetty osaksi jo olemassa olevia kanta-asiakasjärjestelmiä. Kokonaisuutena sähköyhtiöiden markkinointia leimaa pyrkimys profiloitua pelkästä sähköntoimittajasta erikoituneiden tuotteiden ja kokonaisratkaisujen tarjoajiksi.

Kilpailun vapautumisen jälkeen sähkönkäyttäjät ovat tehneet sähkömarkkinoita valvovalle viranomaisille lukuisia valituksia, joista yksi koskee Kainuun Sähkön veloittamaa ohjauspalvelumaksua. Valituksen jättämisen jälkeen maksua ei ole peritty, ja asiaan odotetaan viranomaisen kantaa. Vuonna 1999 onkin odotettavissa useita ennakkopäätöksiä, joiden seurauksena sähkökaupan pelisäännöt selkeytyvät. Esimerkkinä on Sähkömarkkinakeskuksen helmikuussa 1999 tekemä päätös, jonka mukaan asiakkaalta ei saa periä maksua mittarinluvusta tämän vaihtaessa sähkönmyyjää ensimmäisen kerran. Kainuun Sähkö ja useimmat muut verkkoyhtiöt toimivat samansisältöisen suosituksen mukaisesti jo vuonna 1998.

Vihreän sähkön markkinat vakiinnuttavat paikkansa suomalaisilla sähkömarkkinoilla, vaikka valtaosa asiakkaista tekee edelleen ostopäätöksensä lähinnä hinnan perusteella. Kehitystä vauhdittaa kuluttajien ympäristötietoisuuden lisääntyminen sekä hinnan kilpailuttamisesta syntyvän hyödyn pieneeminen myyntihintojen lähentyessä toisiaan.

Verkkotoiminta

Verkkotoiminnan tehtävänä on siirtää sähköä Kainuun Sähkö Oyj:n verkkovastuualueella, joka kattaa Kainuun sekä Kestilän ja Pyhännän kunnat Pohjois-Pohjanmaalla. Verkkotoiminta suunnittelee, rakentaa, käyttää ja ylläpitää sähköverkkoa ja tarjoaa sähkön myyjille siirto- ja verkkopalveluja tasapuolisin ehdoin. Verkkotoiminnan osuus konsernin liikevaihdosta vuonna 1998 oli 32 % ja liikevoitosta 66 %.

SÄHKÖN SIIRTO

Verkkovastuualueen jakeluverkkoon liittyneeseen kulutukseen siirrettiin sähköä 668 GWh (+3,9 %) ja alueverkkoon liittyneeseen kulutukseen 65 GWh (+5,5 %). Verkostohäviöt sisältyvät edellä mainittuihin lukuihin. Tuotantoa siirrettiin jakeluverkossa 30 GWh (+1,4 %) ja alueverkossa 290 GWh (-2,2 %). Siirtoasiakkaita oli vuoden päättyessä 50 841 eli 296 asiakasta edellisvuotta enemmän.

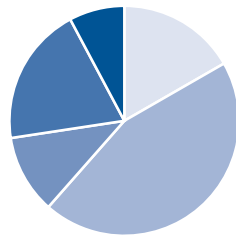
Sähkömarkkinalain mukaan jakeluverkon haltijalla on velvollisuus selvittää eri sähkömyyjien energiamäärät verkkoalueellaan eli tehdä ns. taseselvitys. 1.9.1998 alkaen taseselvitysvelvoite ulottui koskemaan tuntimitattujen kohteiden lisäksi ns. kuormituskäyräasiakkaita, mikä on lisännyt huomattavasti verkonhaltijoiden työmäärää ja vaatinut investointeja tietojärjestelmiin sekä henkilöstön kouluttamiseen.

Syksyyn 1999 mennessä kaikkien sähkökaupan osapuolten on pystyttävä hoitamaan taseselvitykseen liittyvä tiedonsiirto sähköisesti. Kainuun Sähkössä tarvittavat tietojärjestelmät tiedonsiirtoyhteyksineen (EDIEL)

otettiin käyttöön jo vuonna 1998 ja vuoden päättyessä taseselvitystä tehtiin 26 Kainuun Sähkön verkkoalueella toimivan ulkopuolisen sähkömyyjän energiamääristä.

Sähkön siirtohinnot nousivat vuoden 1998 aikana neljä kertaa, joista kolme johtui yhtiöstä riippumattomista syistä. 1.1.1998 ja 1.9.1998 siirtohinnot nousivat valtiovallan toteuttamaa sähköveron korotusta vastaavasti. 1.11.1998 voimaan astuneen hinnankorotuksen (keskimäärin 0,6 p/kWh) syynä oli Fingrid Oyj:n tekemä kantaverkkohinnoittelun muutos, jossa valtaosa maksuista kohdistettiin kulutukselle, kun ne aikaisemmin oli jaettu puoliksi tuotannon ja kulutuksen kesken. 1.8.1998 toteutetun hinnankorotuksen (keskimäärin 1,0 p/kWh) tavoitteena oli nostaa verkkotoiminnan kannattavuutta, koska toimintaan sitoutuneen pääoman tuotto on ollut alhainen. Hintamuutosten jälkeenkin Kainuun Sähkön siirtohinnot ovat jakeluverkon laajuuteen ja siirtomääriin nähden kohtuulliset.

Vuoden 1997 alusta lähtien energiaverotus on toteutettu verottamalla sähkönkulutusta eli sähkövero peritään siirtohintojen yhteydessä. Käytössä on kaksi erisuuruista veroluokkaa. Alhaisempaan veroluokan II veroon ovat oikeutettuja teollisuus ja ammattimainen kasvihuoneviljely. Muulta kulutukselta peritään korkeamman veroluokan I veroa. 1.1.-31.8.1998 veroluokan I sähkövero (mukaan lukien huoltovarmuusmaksu ja arvonnalisävero) oli noin 4,1 p/kWh ja 1.9.1998 alkaen noin 5,1 p/kWh ja veroluokan II sähkövero vastaavasti alkuvuoden noin 2,6 p/kWh ja loppuvuoden runsaat 3,1 p/kWh.

Sähkön siirto jakeluverkossa

Julkinen	16,7 %
Yksityinen	44,8 %
Palvelu	11,1 %
Jalostus	19,6 %
Maatalous	7,8 %

SÄHKÖN LAATU

Verkoston käytön osalta vuosi 1998 oli keskimääräistä parempi. Keskijänniteverkossa (10 kV ja 20 kV) korjausta vaatineita häiriöitä oli 134 (129) ja pienjänniteverkossa 336 (406). Pisimmät käyttökeskeytykset aiheutti Kajaanin pohjoisosia heinäkuussa koetellut raju tuuli, jonka vaurioittamaa verkkoa jouduttiin paikoitellen rakentamaan uudelleen.

Verkoston huolto- ja rakennustöistä johtuvia suunniteltuja keskeytyksiä oli keskijänniteverkossa 273 (431) ja pienjänniteverkossa 133 (195). Luvuissa ovat mukana yli 20 minuuttia kestäneet suunnitellut keskeytykset.

Lyhyet katkokset vähenivät selvästi edellisestä vuodesta. Puolen sekunnin mittaisia pikajälleenkytkentöjä oli 4 822 (6 402) ja pari minuuttia kestäviä aikajälleenkytkentöjä 951 (1 111).

Vuonna 1997 alkaneen VTT Energian koordinoiman valtakunnallisen "Sähkönlaadun mittaus sähköverkoissa" -tutkimuksen loppuraportti valmistui toukokuussa 1998. Raportissa esitellään laajoista lähtötiedoista koottuja tuloksia sekä käsitellään mittauksissa käytettyjä laitteita, sähkön laadun standardisointia ja ominaisuuksia. Kainuun Sähkö osallistui tutkimuksen rahoitukseen ja suoritti verkkoalueellaan tutkimukseen liittyneitä mittauksia. Työn yhteydessä laadittiin sisäiseen käyttöön ohjeisto jännitteen

laatuhäiriöiden selvittämisestä, mittaamisesta ja dokumentoinnista sekä koulutettiin laatu-yhdyshenkilöitä mittausten suorittamiseen.

INVESTOINNIT

Sähköverkoston uudisrakentamiseen ja perusparannusinvestointeihin käytettiin vuoden 1998 aikana 12,7 miljoonaa markkaa, mikä on vajaat viisi miljoonaa markkaa edellisvuotta vähemmän. Vuoden 1998 alussa uusittiin mittareiden etäisluenta- ja kauko-ohjausjärjestelmän keskusasema sekä taseselvitysjärjestelmä.

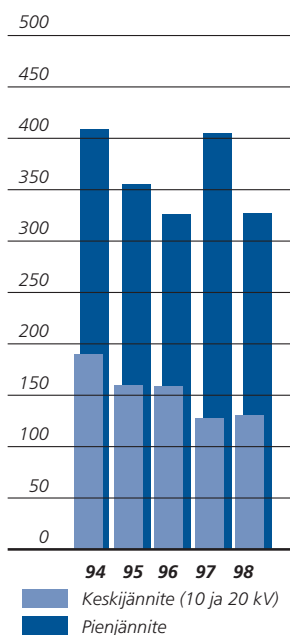
Suurin yksittäinen verkkoinvestointi oli Näljängän sähköasemalla viasta aiheutunut perusparannushanke, jossa uusittiin sähköaseman päämuuntaja ja 45 kV:n katkaisija. Samassa yhteydessä päämuuntajalle rakennettiin suoja-allas öljyvahinkojen varalle.

Keskijännitejohtoa rakennettiin 26 kilometriä (23), pienjännitejohtoa 68 kilometriä (64) ja jakelumuntamoita 44 kpl (35).

UUDET LIITTYMÄT

Uusia liittymiä rakennettiin 417 (377) eli 10,6 % edellisvuotta enemmän. Rakentaminen oli vilkasta kaikissa kiinteistötyypeissä ja erityisesti kerrostalorakentaminen elpyi Kajaanissa. Myös omakotitalojen ja kesämökkien sähköistämisen lisääntyminen edellisestä vuodesta. Uusista liittymi-

Häiriöt
(kpl)

mistä 46 % oli vapaa-ajan asuntoja, 33 % omakotitaloja ja 7 % suurempia kiinteistöliittymiä.

Liittymismaksuja nostettiin vuoden 1998 alussa kustannustason nousua vastaavasti eli keskimäärin 2,7 %. Liittymismaksuja saatiin 7,3 miljoonaa markkaa (6,0) eli 22,5 % edellisvuotta enemmän.

VERKOSTON YLLÄPITO

Verkoston huoltoon ja kunnossapitoon sekä viankorjaukseen käytettiin vuoden 1998 aikana 5,4 miljoonaa markkaa (5,8).

Johtokatuja tarkastettiin 110 kV:n johtoalueilla 228 kilometriä (228) ja 20 kV:n johtoalueilla 2 496 kilometriä (1 914). Muuntopiiritarkastuksia tehtiin 547 kpl (663).

Johtokatuja raivattiin 110 kV:n johtoalueilla 10 kilometriä (50), 20 kV:n johtoalueilla 523 kilometriä (475) ja pienjännitejohtoalueilla 18 kilometriä (77).

Sähkömittareita huollettiin 1 286 kpl (1 595), mikä on 14 % vähemmän kuin sähkömittareille määritelty 20 vuoden huoltoväli edellyttäisi. Tavoitteesta jäätiin, koska sähkökaupan vapautumiseen liittyneet mittarointitarpeet sitoivat runsaasti työkapasiteettia.

VERKKOTOIMINNAN TEHOAKUUS

Kainuun Sähkö on osallistunut valtakunnalliseen verkkotoiminnan benchmarking –vertailuun vuosina 1997 ja 1998 tavoitteenaan saada vertailutietoa verkkotoiminnan tehostamiseksi. Vertailun tulosten perusteella yhtiön verkkotoiminnan tehokkuus on keskimääräistä parempi kilpailuun osallistuneiden noin kahdenkymmenen verkkoyhtiön joukossa.

Verkkotoiminnan SM –kilpailu on järjestetty tähän mennessä kaksi kertaa. Eri verkkoyhtiöiden toiminnan tehokkuustarkastelussa on noussut esiin joitakin ongelmia, jotka liittyvät lähinnä verkkoyhtiöiden ilmoittamien

lähtötietojen keskinäiseen vertailtavuuteen sekä alun perin norjalaisen mallin soveltuvuuteen suomalaisiin olosuhteisiin. Tästä huolimatta vertailu antaa suuntaa toiminnan tehokkuudesta muihin verkkoyhtiöihin verrattuna sekä ulkopuoliseen analyysiin perustuvaa tietoa oman tehokkuuden kehitymisestä.

Sähköasemat	25 kpl
Jakelumuuntamot	4 907 kpl
Alueverkko (110 kV)	224 km
Jakeluverkko (45 kV)	116 km
Jakeluverkko (20 kV)	6 652 km
Jakeluverkko (10 kV)	192 km
Jakeluverkko (0,4 kV)	4 494 km
Verkostoa yhteensä	11 678 km
Siirtoasiakkaat	50 841 kpl
Verkosto / asiakas	230 m
Henkilöstö keskimäärin	132 hlö
Verkosto / henkilöstö	88 km

LIKEVAIHTO JA TULOS

Eriytetyn tilinpäätöksen mukainen verkko-toiminnan liikevaihto kasvoi 11 % ja oli 95,2 miljoonaa markkaa (85,8). Liikevaihdon kasvusta 4,0 % johtui siirretyn kulutuksen kasvusta. Liikevoitto oli 18,1 miljoonaa markkaa (8,5) ja verkkotoimintaan sijoitetun pääoman tuotto 5,8 % (2,5). Suunnitelman mukaiset poistot olivat 25,4 miljoonaa markkaa (25,0).

NÄKYMIÄ VUODELLE 1999

Liittymismaksuja nostettiin vuoden 1999 alussa verkonrakennuskustannusten nousua vastaavasti eli 3,1 %.

1.3.1999 laskettiin yleissähkön (3 x 25 A) siirron perusmaksua yhden ja kahden käyttöpaikan kohteissa. Muilta osin siirtohintoihin ei ole odotettavissa isompia muutoksia, ellei valtiovalta päättä uusista sähköverojen korotuksista.

Sähkömarkkinakeskus antoi helmikuussa 1999 ennakkopäätöksen vuonna 1995 sää-

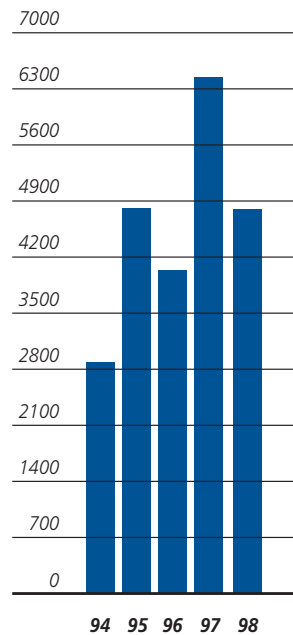
detyn sähkömarkkinalain tarkoittamasta sähkön siirron hinnoittelun kohtuullisuudesta. Päätös on toimialan kannalta merkittävä, sillä se antaa suuntaviivoja verkonhaltijoiden hinnoittelulle yleisemminkin.

Syksyllä 1999 otetaan käyttöön uusi sähköverkon käytönvalvontajärjestelmä, jolla korvataan vuosina 1982 ja 1990 käyttöönotetut laitteistot. Uuden järjestelmän myötä verkonvalvonta paranee ja piileviin vikoihin voidaan reagoida aikaisempaa nopeammin. Lisäksi uudessa järjestelmässä on standardinmukaiset liityntäpinnat muihin tietojärjestelmiin, minkä ansiosta sähköverkon tilaa koskevia tietoja voidaan hyödyntää aikaisempaa paremmin myös muussa toiminnassa.

Eduskunnalle on annettu sähkömarkkinalaista muutosesitys, jonka keskeisimmät sähkön siirtoon liittyvät muutokset koskevat sähköverkkoon liittymistä sekä sähkön siirron edellyttämää verkkopalvelua. Lisäksi muutosesitykseen sisältyy kohta, jonka mukaan sähkökäyttäjää on oikeutettu korvaukseen, mikäli sähkönlaatu ei vastaa standardia tai jos sähkökatkoksia on ollut niin paljon tai ne ovat olleet niin pitkiä, että katkoksia voidaan pitää verkkoyhtiön virheenä. Muutosesityksen teksti on kuitenkin sen verran yleisluontoinen, että sen vaikutuksia sähkösiirtotoimintaan on vaikea ennakoida.

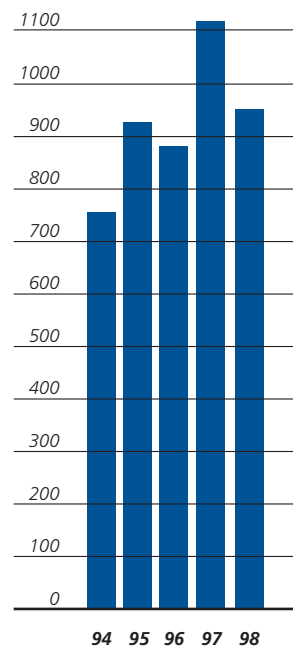
Pikajälleenkytkennät

(kpl)

Aikajälleenkytkennät

(kpl)

Kaukolämpö

Kaukolämpötoiminnan tehtävänä on kaukolämmön hankinta, myynti ja markkinointi Kajaanin kaupunkialueella sekä kaukolämpöverkon rakentaminen ja ylläpito. Kaukolämpötoimintaa harjoittaa tytäryhtiö Kajaanin Lämpö Oy, josta Kainuun Sähkö Oyj omistaa 51 % ja Kajaanin kaupunki 49 %. Kaukolämmön osuus konsernin liikevaihdosta vuonna 1998 oli 15 % ja liikevoitosta 22 %. Kertomusvuonna vietettiin kaukolämpötoiminnan 25-vuotisjuhla-vuotta Kajaanissa.

KAUKOLÄMMÖN MYYNTI

Kaukolämpöä myytiin ennätyselliset 280 GWh. Edellinen ennätys, 274 GWh, saavutettiin huippukylmänä vuonna 1987. Vuodesta 1997 myynti kasvoi 5,9 %.

Lämmönmyynnin kasvu johtui edellistä vuotta kylmemmästä säästä sekä tavannaista suuremmasta liittymistehon noususta. Myynti kasvoi erityisesti vuoden alkupuolella tammikuuta lukuun ottamatta ja myös poikkeuksellisen sateinen kesä lisäsi lämmitystarvetta normaalisti. Lämmitystarvella mitattuna vuosi 1998 oli 1,7 % edellistä vuotta ja 0,5 % normaalivuotta kylmempi.

Rakennustoiminta pysyi edellisen vuoden tavoin varsin vilkkaana. Kaukolämpöver-

koon liitettiin 13 kiinteistöä, mikä on kaksi kohdetta edellisvuotta vähemmän. Liittymistehon kasvu oli kuitenkin kaksinkertainen vuoteen 1997 verrattuna eli 2,2 MW (+1,6 %). Tämä johtui siitä, että lähes kaikki uudet liittymät olivat asuinkerrostaloja.

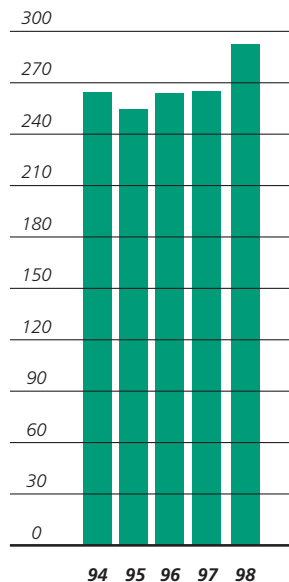
Vuoden päättyessä kaukolämpöasiakkaita oli 1 370 ja kaukolämmön piirissä asui 70 % kajaanilaisista. Kaikkien asiakkaiden yhteenlaskettu tilausteho oli vuoden päättyessä 137,8 MW.

Kaukolämmön kulutusmaksu ei muuttunut edellisestä vuodesta ja oli 130 mk/MWh. Myös perusmaksut säilyivät ennallaan. Koko lämmönmyynnin keskihinta oli 195 mk/MWh.

Liittymismaksuja saatiin 0,9 miljoonaa markkaa eli 29 % enemmän kuin vuonna 1997. Liittymismaksuja ei muutettu vuoden 1998 aikana.

Kaukolämmön myynti

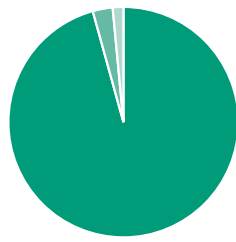
(GWh)

KAUKOLÄMMÖN HANKINTA

Kaukolämmön hankinta oli 322 GWh. Valtaosa eli noin 95,7 % lämmöstä tuotettiin yhteistuotantolämpönä Kainuun Voima Oy:n voimalaitoksella, joka käyttää pääpolttoaineinaan turvetta ja puujätettä. Kotimaisten polttoaineiden osuus lämpövoimalaitoksen koko tuotannosta oli 97,3 %.

Lämmöntarpeesta 1,5 % (2,6) tuotettiin omilla öljykattiloilla ja UPM-Kymmene Oyj:ltä os-

Kaukolämmön hankinta

Kainuun Voima Oy	95,7 %
UPM-Kymmene Oyj	2,8 %
Oma tuotanto	1,5 %

tettiin 2,8 % (2,5). Kainuun Voima Oy:n voimalaitoksessa oli kertomusvuonna neljä omien kattiloiden käynnistämisen aiheuttanutta käyttökatkosta.

Kajaanin Lämpö Oy:n omien lämpökattiloiden kokonaisteho oli vuoden päättyessä 137 MW. Kainuun Voima Oy:n höyryvoimalaitokselta saadaan kaukolämpöä peruskuormana 78 MW.

KAUKOLÄMPÖVERKKO

Uutta kaukolämpöjohtoa rakennettiin 460 metriä (900). Runkoverkkoa ei laajennettu, vaan kaikki uudisrakennuskohteet olivat jakelu- ja talojohtoja. Vuoden päättyessä verkon kokonaispituus oli 101 kilometriä.

Vuodon aiheuttaneita verkkovikoja oli 10 kpl eli kaksi vähemmän kuin vuonna 1997. Kaikki vauriot rajoituivat pienelle alueelle eivätkä vuodot aiheuttaneet merkittävää haittaa lämmöntoimitukseen.

INVESTOINNIT

Kajaanin Lämpö Oy:n kokonaisinvestoinnit pysyivät edellisen vuoden tasolla ja olivat 2,5 miljoonaa markkaa (2,7). Kaukolämpöverkkoon investoitiin 1,4 miljoonaa markkaa.

LIKEVAIHTO JA TULOS

Kaukolämpötoiminnan liikevaihto kasvoi 4,2 % ja oli 44,8 miljoonaa markkaa (42,9). Liikevoitto oli 6,1 miljoonaa markkaa (2,4). Tuloksen huomattava paraneminen johtui lähinnä vuonna 1997 toteutetusta Kainuun Voima Oy:n hinnoitteluperusteiden muutoksesta. Lisäksi tulosta paransivat tasaisen

viileästä säästä johtunut vähäinen huippulämpökeskusten käyttö.

NÄKYMIÄ VUODELLE 1999

Kaukolämmön kulutusmaksua nostettiin vuoden 1999 alussa 130 markasta/MWh 136 markkaan/MWh Kainuun Voima Oy:n pääpolttoaineena olevan turpeen haitta-erojen korotuksen vuoksi.

Lämmönhankintakustannusten odotetaan nousevan vuoden 1999 aikana. Kainuun Voima Oy:n höyryvoimalaitoksella on kymmenvuotisen käytön jälkeen ensimmäinen suuri turbiinirevisio, joka aiheuttaa tavanomaista pidemmän kesäseisokin ja sen seurauksena lisäkustannuksia kaukolämmön hankintaan.

Kainuun Voima Oy:ssä tehtiin huhtikuussa 1998 merkittävä, noin 80 miljoonan markan investointipäätös. Voimayhtiö rakentaa öljykäyttöisen 120 MW:n vara- ja huippulämpökattilan, kaukolämpö- ja höyrykut sekä vesilaitoksen, lisää kaukolämmön siirto-putken alkuosan siirtokapasiteettia ja uusii valvomolaitteistot. Uudesta kattilalaitoksesta on varattu Kajaanin Lämpö Oy:n käyttöön 12,5 MW. Uudet laitteistot on tarkoitus ottaa käyttöön syksyllä 1999.

Henkilöstö

HENKILÖSTÖN JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Vuoden 1997 joulukuussa konserniyhtiöissä päätettiin käynnistää kokonaisvaltainen laatu-, ympäristö- sekä työterveys- ja turvallisuusasiat sisältävän toimintajärjestelmän rakentaminen. Valmistuttuaan järjestelmä tarjoaa jatkuvan parantamisen periaatteisiin perustuvan työkalun toiminnan kehittämiseksi konsernin kaikilla liiketoiminta-alueilla.

Toimintajärjestelmän kokonaisrakenne on luotu ja dokumentoitu tietojärjestelmiin siten, että osajärjestelmät ovat myöhemmin sertifioitavissa kansainvälisten standardien mukaisesti seuraavasti: laatujärjestelmä (ISO 9001), ympäristöjärjestelmä (ISO 14001), työterveys- ja turvallisuusjärjestelmä (BS 8800). Vuoden 1998 päättyessä järjestelmän valmiusaste oli runsaat 30 % ja tavoitteena on saada järjestelmä pääpiirteiltään valmiiksi vuoden 1999 loppuun mennessä.

Syksyllä 1998 käynnistettiin jo useita vuosia kestäneen yrityskulttuurin kehittämistyön jatkumona työyhteisövalmennus, jonka taustaksi ja kehityksen seuraamisen lähtökohdaksi toteutettiin sisäinen ilmapiirimittaus. Mittauksen antamaa tietoa täydennettiin haastatteluin ja tuloksista johdettiin työryhmäkohtaiset kehittämiskohdet.

Koko yhtiön tasolla tutkimus nosti esiin seuraavia kehittä-

miskohteita: työtehtävien organisointi, sisäinen yhteistyö, ideoiden hyödyntäminen, palkitseminen sekä työryhmä- ja esimiestoiminnan kehittäminen. Toisaalta aikaisempi kehittämishakuinen johtamistyö näkyi tuloksissa henkilöstön korkeana motivaatiotasona, mikä antaa hyvät valmiudet vastata ja vaikuttaa markkinoiden uusiin haasteisiin.

Työyhteisön kehittämistyöhön liittyen siirryttiin yhtiön keskustoimipaikalla kokonaisuudessaan avokonttorityöskentelyyn. Saneeraustöiden yhteydessä nykyaikaistettiin myös asiakaspalvelu- ja kokoontumistilat.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

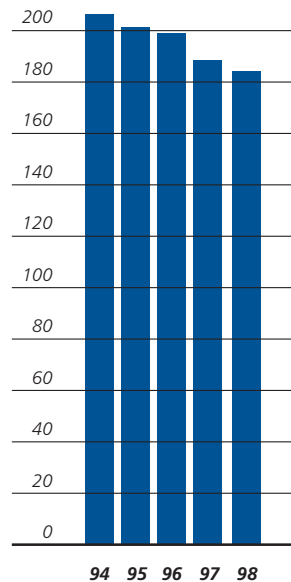
Vuoden 1998 päättyessä konsernin palveluksessa oli vakinaisesti kokopäivätoimisia henkilöitä 179 (179) ja osa-aikaisia 4 (3). Konsernin koko henkilökunnan keskimääräinen lukumäärä muunnettuna kokopäivätoimisiksi oli 184 (188), mikä on 2,3 % edellistä vuotta vähemmän.

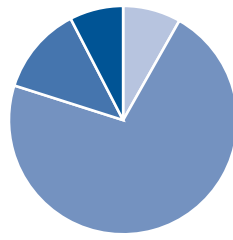
Konsernin henkilöstö jakaantui eri liiketoiminta-alueille seuraavasti: sähkönmyynti 15 henkilöä, verkkotoiminta 132 henkilöä, kaukolämpö 23 henkilöä ja muu liiketoiminta 14 henkilöä.

PALKKAUS- JA PALKKIOJÄRJESTELMÄT

Tuloshakuisen ja yrittäjyyttä suosivan yrityskulttuurin edistämiseksi konserniyhtiöissä on ollut käytössä vuodesta 1995

Henkilöstö keskimäärin

Henkilöstö liiketoiminoittain

Sähkön myynti	8,2 %
Verkkotoiminta	71,7 %
Kaukolämpö	12,5 %
Muu liiketoiminta	7,6 %

lähtien yhtiökohtaiset tulospalkkiojärjestelmät. Esimiesten aloitteesta voidaan lisäksi maksaa henkilökohtaista tulospalkkiota. Vuonna 1998 omistajien ja henkilöstön tavoitteet oli yhdistetty sitomalla henkilöstölle maksettava tulospalkkio yhtiöiden tulokseen. Kainuun Sähkössä tulospalkkiota ei kertynyt, mutta Kajaanin Lämpö Oy:ssä tavoite-taso saavutettiin.

Energia-alan Keskusliitto ry Finergy ja Suomen Teollisuustoimihenkilöiden Liitto ry solmivat joulukuussa 1997 perusteellisesti uudistetun työehtosopimuksen, joka sisältää myös uuden palkkausjärjestelmän. Uusi palkkausjärjestelmä otettiin käyttöön lokakuussa 1998 ja sen pohjana on yhteisesti kehitetty tehtävien luokitusjärjestelmä. Alkuperäisenä tavoitteena oli saada uudistettu työehtosopimus ja palkkausjärjestelmä koskemaan myös teknisiä toimihenkilöitä, mutta vuoden 1998 aikana asiasta ei päästy toimialalla sopimukseen.

HENKILÖSTÖN EDUSTUS

Henkilöstön edustus toteutettiin Kainuun Sähkössä edellisen vuoden tavoin yhtiön johtoryhmässä, jonka työskentelyyn osallistui kertomusvuoden aikana teollisuustoimihenkilöiden edustajana Mirja Kempainen (varalla teknisten toimihenkilöiden edustaja Mikko Leinonen). Vuonna 1997 sovitun kierron mukaisesti edustajapaikka johtoryhmässä vaihtuu henkilöstöryhmien välillä kalenterivuositain

Lisäksi henkilöstöryhmien edustajat osallistuivat eri liiketoimintojen johtoryhmätyöskentelyyn siten, että sähkön myynnin johtoryhmässä oli sähköalan työntekijöiden edus-

tajana Raimo Leinonen ja verkkotoiminnan johtoryhmässä ylempien toimihenkilöiden edustajana Timo Haarala.

Henkilöstöryhmien edustajina toimivat vuonna 1998:

Kainuun Sähkö Oyj

Timo Haarala, ylemmät toimihenkilöt
Lauri Järvinen, sähköalan työntekijät
Sirpa Kela, teollisuustoimihenkilöt
Markku Tervo, tekniset toimihenkilöt

Kajaanin Lämpö Oy

Arto Hirvonen, kaukolämpöalan työntekijät
Kari Leskinen, tekniset toimihenkilöt

KOULUTTAUTUMINEN

Merkittävin koko konsernin henkilöstöä koskenut koulutusohjelma liittyi laatu- ja ympäristöasioihin, joihin henkilöstöä perehdytettiin osana toimintajärjestelmän kehittämistyötä.

Sähkölaitosasettajien oppisopimuskoulutusta euronormien mukaisten ammattitutkintojen suorittamiseksi jatkettiin jo kolmatta vuotta. Valmennus koostuu 160 tuntia kestävästä lähikoulutusjaksosta sekä työssä tapahtuvasta harjoittelusta. Vuonna 1998 sähkölaitosasettajan ammattitutkinnon suoritti kolme asentajaa ja sähkölaitosyliasentajan erikoisammattitutkinnon yksi asentaja. Vuoden päättyessä 41 % johtoasentajista oli suorittanut joko perinteisen tai euronormien mukaisen ammattitutkinnon.

Toinen johtoasentajien kouluttautumisalue oli tietotekniikka. Ammatillisen aikuiskoulutuskeskuksen järjestämään peruskoulutukseen osallistui ensimmäisessä vaiheessa seit-

semän asentajaa ja syksyllä alkaneessa toisessa ryhmässä 12 asentajaa. Iltaopetuksena toteutetun koulutuksen kokonaiskesto oli 15 opintoviikkoa.

Toimihenkilöiden kohdalla laajin koulutautumisalue liittyi uuden asiakastietojärjestelmän käyttöönoton valmisteluun. Lisäksi lähes 20 henkilöä osallistui iltaopetuksena toteutettuun ruotsin kielen koulutukseen, joka jatkuu vuonna 1999.

TYÖKYKYÄ YLLÄPITÄVÄ TOIMINTA

Henkilöstön työkykyä ylläpitävää toimintaa jatkettiin vuonna 1997 laaditun ja hyväksytyntoimintaohjelman mukaisesti. Ohjelma sisältää suunnitelman työkykyä edistävästä toimenpiteistä sekä menettelytavat työkyvyn mittaamiseksi.

Kertomusvuonna toteutettuun Kelan rahoittamaan ASLAK-kuntoutukseen osallistui yhdeksän johtoasentajaa. Lisäksi järjestettiin neljä viikon mittaista avokuntoremonttikursseja, joille osallistui lähes 40 henkilöä eli kaksinkertainen määrä edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 1998 loppuun mennessä noin puolet henkilöstöstä oli osallistunut jollekin yhteistyössä työterveyshuollon tai kuntoutuskeskusten kanssa järjestetyille työkykyä ylläpitävälle kurssille. Lisäksi Kelan rahoittamaan ASLAK- tai TYKY-kuntoutukseen oli osallistunut 15 % konsernin henkilöstöstä.

Henkilökunnan omaehtoista liikuntaa ja kunnon ylläpitämistä tuettiin aikaisempien vuosien tapaan tarjoamalla henkilöstön käyttöön kuntoiluvälineitä, vuokraamalla salivoroja ja tukemalla osallistumista erilaisiin

liikuntatapahtumiin. Esimerkiksi Seinäjoella järjestetyille valtakunnallisille työpaikkaliikunnan festivaaleille osallistui noin kolmekymmentä henkilöä.

NÄKYMIÄ VUODELLE 1999

Maaliskuun alussa 1999 otettiin käyttöön uusi liiketoimintapohjainen organisaatio syksyllä 1998 käynnistetyn kehittämissuunnitelman tuloksena. Uuden organisaation mukaiset liiketoiminta-alueet ovat sähkön myynti, tuotantoresurssit, sähkön siirto, verkoston rakentaminen ja kunnossapito sekä kaukolämpö, joista viimeksi mainitun toiminta on yhtiöitetty tytäryhtiö Kajaanin Lämpö Oy:öön. Kaikkia liiketoiminta-alueita palvelevat sisäiset tukipalvelut on keskitetty konsernipalvelut-yksikköön.

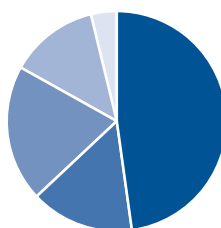
Liiketoimintapohjaiseen organisaatioon siirtymisen taustalla on nopeasti muuttuva toimintaympäristö, joka edellyttää toiminnalta joustavuutta ja reagointinopeutta. Muutos on suuri ja koskee lähes kaikkia palveluksessa olevia henkilöitä. Samalla se kuitenkin selkeyttää vastuita ja tarjoaa henkilöstölle mahdollisuuksia uusiin tehtäviin. Organisaation kehittämiseen liittyen toteutetaan vuoden 1999 aikana ryhmätyöskentelyä ja yhteistoimintatapoja kehittävä valmennusohjelma.

Useita vuosia kestänyt toiminnan tehokkuuden ja kannattavuuden parantaminen henkilöstöä luontaisesti vähentämällä ja työtehtäviä uudelleen järjestämällä on tuottanut hyviä tuloksia. Viidessä vuodessa konsernin asiakasmäärä on kasvanut 2,5 %, sähkön siirto 17 %, sähkön myynti 51 %, kaukolämmön myynti 6 %, liikevaihto 30 % ja

voitto ennen veroja 237 %. Samanaikaisesti henkilöstömäärä on vähentynyt 11 %.

Ns. luontaisen poistuman kautta toteutettu henkilöstömäärän vähentäminen on nostanut henkilöstön keski-ikää samalla, kun työkuormitus on kasvanut merkittävästi. Vuonna 1999 aloitetaan henkilöstövoimavarojen vahvistaminen rekrytoimalla uutta henkilöstöä sekä käynnistämällä toimialasta kiinnostuneille nuorille johtoasentajien oppisopimuskoulutus. Uuden henkilöstön rekrytointi tarjoaa samalla mahdollisuuden täydentää henkilöstön kokonaisosaamista muuttuneen toimintaympäristön haasteita vastaavaksi.

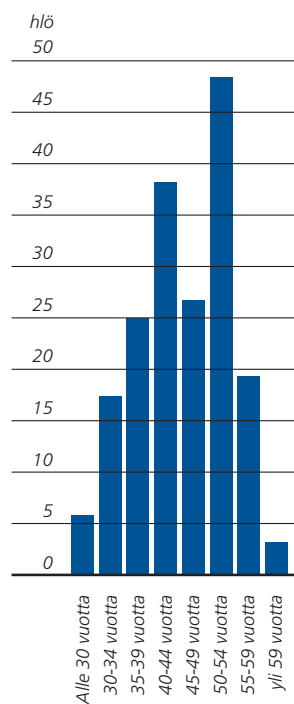
**Henkilökunta
henkilöstöryhmittäin**

Asentajat	47,8 %
Teollisuustoimihenkilöt	15,2 %
Tekniset toimihenkilöt	20,1 %
Ylemmät toimihenkilöt	13,1 %
Liikkeenjohto	3,8 %

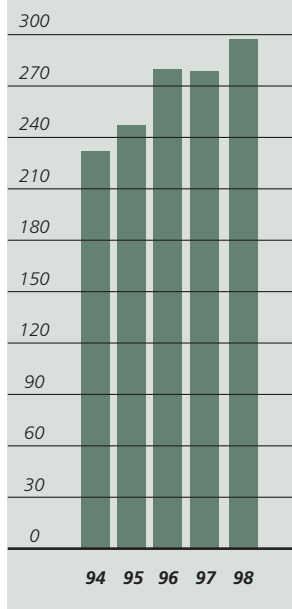

Ikäjakauma

Hallituksen toimintakertomus

Liikevaihto
(milj. mk)

KONSERNIRAKENNE

Kainuun Sähkö -konsernin muodostavat emoyhtiö Kainuun Sähkö Oyj sekä tytäryhtiöt Kajaanin Lämpö Oy ja Ekosähkö Oy.

Konsernin ydinliiketoiminnot ovat Kainuun Sähkö Oyj:n harjoittamat sähkön myynti ja verkkotoiminta sekä Kajaanin Lämpö Oy:n harjoittama kaukolämpötoiminta. Syksyllä 1998 ostettu Ekosähkö Oy toimii Ekosähkö-tuotteen markkinointiyhtiönä. Emoyhtiö harjoittaa vähäisessä määrin myös muuta liiketoimintaa kuten katuvalo- ja liikennevalopalvelujen myyntiä, konsernin ulkopuolelle tehtävää verkostourakointia sekä mastourakointia.

TULOS JA LIIKEVAIHTO

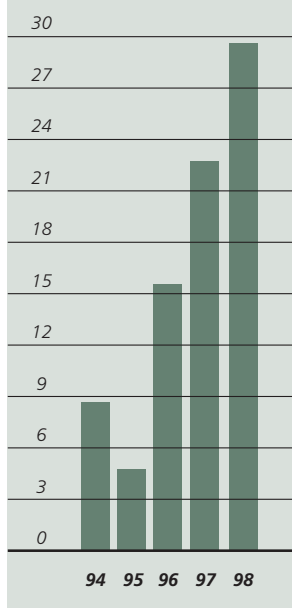
Konsernin tulos oli vuonna 1998 selvästi edellistä vuotta parempi. Tuloksen parane-
misen merkittävimpiä syitä olivat Kainuun Voima Oy:ltä hankittavan energian hinnan aleneminen, volyymin kasvu sekä ydinliiketoimintaan kuulumattomien osakkeiden ja kiinteistöjen myynnistä saadut voitot.

Liikevoitto oli 27,5 miljoonaa markkaa (edellisenä vuonna 23,6 milj. mk), mikä oli 9,3 % liikevaihdosta (8,4). Voitto ennen veroja oli 29,8 miljoonaa markkaa (22,8) ja sijoitetun pääoman tuotto 7,8 % (6,8).

Konsernin liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 5,1 % ja oli 297 miljoonaa markkaa.

Vuosi 1998 oli Kainuussa edellistä vuotta ja hieman myös ns. normaalivuotta kylmempi: lämpötilariippuvan energian käyttöä kuvaava astepäiväluku oli 1,7 % suurempi kuin

Voitto ennen veroja
(milj. mk)

vuonna 1997 ja 0,5 % normaalivuotta suurempi.

LIIKETOIMINNAT

Liiketoiminnot kehittyivät vuoden aikana toisistaan poikkeavalla tavalla erilaisen kilpailutilanteen ja kustannusrakenteen vuoksi.

Konsernin liikevaihto ja liikevoitto liiketoiminnoittain (milj. mk)

	1998		1997	
	liikevaihto	liikevoitto	liikevaihto	liikevoitto
Sähkön myynti	154,8	2,5	155,4	12,6
Verkkotoiminta	95,2	18,1	85,8	8,5
Kaukolämpö	44,8	6,1	43,0	2,4
Muu liiketoiminta	9,5	0,9	5,2	0,2
Liiketoimintojen välinen	- 7,1	- 0,1	- 6,6	- 0,1
Yhteensä	297,2	27,5	282,8	23,6

Sähkön myynti

Sähkön myynnin liikevaihto oli 154,8 miljoonaa markkaa (155,4) ja liikevoitto 2,5 miljoonaa markkaa (12,6). Tulos sisältää NordPool-sähköpörssissä tehtyjen sähköjohdannaisten laskennallisia arvostustappioita 1,2 miljoonaa markkaa vuodenvaihteen kurssin mukaan laskettuna.

Sähköä myytiin yhteensä 950 GWh (+18 %). Myynti loppuasiakkaille kasvoi edellisestä vuodesta 13 % ja lisäksi sähköä myytiin NordPoolin spot-markkinoille selvästi edellistä vuotta enemmän.

Kilpailu kiristyi vuoden aikana merkittävästi. Sähkömarkkinalain muutoksen seurauksena pienasiakkaat pääsivät kilpailuttamaan sähkön ostonsa ilman kalliita mittalaitteita.

Kilpailutilanteeseen vaikutti myös runsaasta sateista johtunut pohjoismainen ylikapasiteetitilanne, jonka seurauksena sähkön hintataso oli NordPool-sähköpörssissä poikkeuksellinen alhainen. Tilanne on ollut erityisen houkutteleva uusille myyjille, jotka ovat voineet hyödyntää sähköpörssin alhaisen hintatason, koska niiden rasitteena ei ole selvästi kalliimpia pitkäaikaisia sähkönostosopimuksia.

Sähkömarkkinat toimivat jo varsin hyvin joi-takin yksittäisiä epäselvyyksiä lukuun otta-matta. Toimintaympäristön muutosta kuvaa hyvin se, että Kainuun Sähkö myi vuoden lopussa sähköä oman jakeluverkon lisäksi 67 muun jakeluverkon alueella ja vastaavasti yhtiön oman jakeluverkon alueella toimi vuoden lopussa 26 muuta sähkömyyjää. Vuonna 1998 yhtiön markkinaosuus oman jakeluverkon alueella käytetystä sähköstä oli 93,8 % (96,4).

Kilpailutilanteen muutoksen seurauksena sähkön myyntihintoja alennettiin 1.8.1998 ja 1.11.1998. Lisäksi lukuisille asiakas-segmenteille suunnattiin kampanjoita, joiden seurauksena merkittävä määrä asiakkaita teki kiinteähintaisen määräaikaisen sopimuksen. Toimenpiteiden johdosta sähkönmyynnin lii-kevaihto ja tulos pienenevät myynnin selväs-tä kasvusta huolimatta.

Yhtiö sai lähes tuhat uutta asiakasta sekä poikkeuksellisen runsaasti valtakunnallista julkisuutta ns. vihreän sähkön markkinoille suunnatulla Ekosähkö-tuotteellaan. Suomen luonnonsuojeluliitto ry myönsi syyskuun alus-ta lähtien Kainuun Sähkölle ”Norppa suosit-telee ekoenergiaa” –merkin, jota yhtiö voi käyttää uusiutuvaan energiaan perustuvas-sa sähkönmyynnissä. Kainuun Sähkön Norp-pa-merkitty kapasiteetti on suurin merkin käyttöoikeuden saaneista sähkönmyyjistä.

Syksyllä tehtiin sopimus siilinjärveläisen sähköurakointia ja sähkötarvikemyyntiä harjoittaneen Ekosähkö Oy:n koko osake-kannan ostamisesta. Ekosähkö Oy ei harjoi-ta enää aikaisempia liiketoimintojaan, vaan toimii Ekosähkö-tuotteen markkinointiyhtiönä.

Yhtiön sähkönhankintarakenne muuttui mer-kittävästi marraskuussa 1998. Vuonna 1995 tehdyn lyhytaikaisen tukkusähkösopimuksen voimassaolo päättyi ja se korvattiin sopimuk-sella, jonka mukaisesti Kainuun Sähkö ostaa yhtiön vähemmistöomistaja Graningen käy-tössä olevan osuuden Kemijoki Oy:n tuo-tannosta. Tehty sopimus kattaa noin neljän-neksen yhtiön sähkön hankinnasta. Lisäksi marraskuussa muutettiin voimassa olevaa pitkäaikaista tukkusähkösopimusta siten, että osa sopimuksen mukaisesta energia-määrästä muutettiin markkinahintaiseksi.

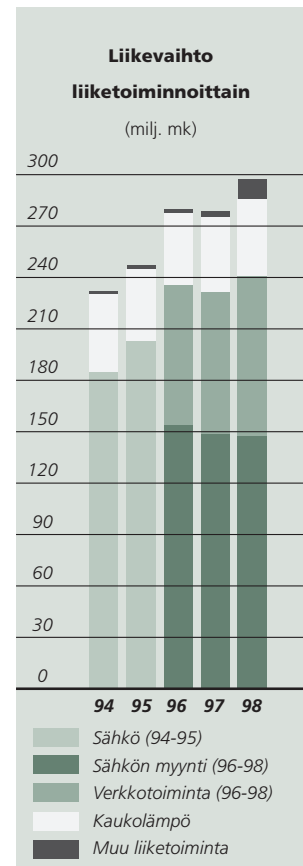
Kaupankäynti NordPool-sähköpörssin sähkö-johdannaisilla aloitettiin elokuussa 1998. Loppuvuoden aikana kehitettiin johdannais-kauppaan liittyvää riskienhallintaa ja –val-vontaa.

Verkkotoiminta

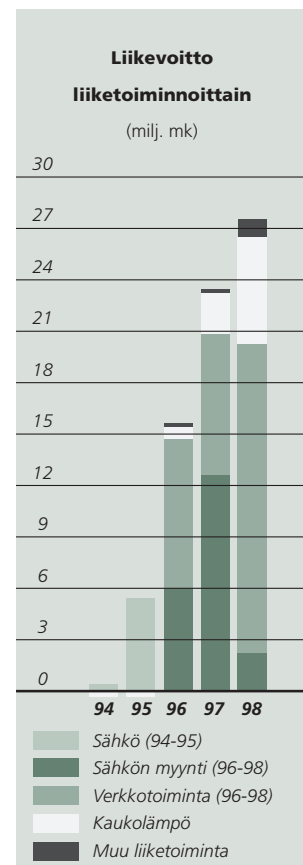
Verkkotoiminnan liikevaihto oli 95,2 miljoonaa markkaa (85,8) ja liikevoitto 18,1 mil-joonaa markkaa (8,5). Verkkotoiminnan si-joitetun pääoman tuotto oli 5,8 % (2,5). Verkkotoiminnan tulokseen sisältyy Tietosavo Oy:n osakkeiden ja Sotkamon vanhan toimis-tokiinteistön myyntivoittoa 2,6 miljoonaa markkaa.

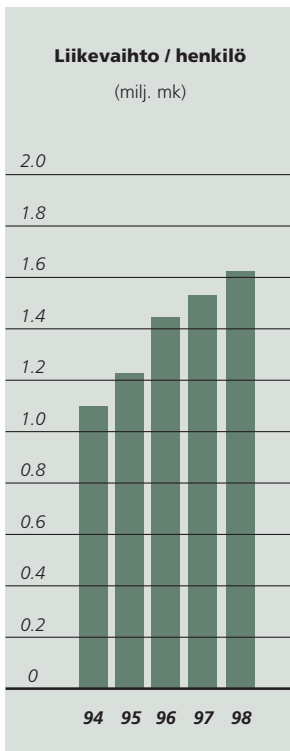
Kainuun Sähkön verkkovastuualueella siir-rettiin sähköä jakeluverkkoon liittyneille asi-akkaille yhteensä 668 GWh (+ 3,9 %). Yh-tiön alueverkkoon liittyneeseen kulutukseen siirrettiin sähköä 65 GWh (+ 5,5 %). Mo-lemmat em. energiamäärät sisältävät ver-kostohäviöt. Vuoden lopussa siirtoasiakkaita oli yhteensä 50 841 (+ 296). Uusia liittymiä rakennettiin 417 kpl (+ 10,6 %). Jakelukes-keityksiä oli vähemmän kuin vuonna 1997.

Sähkön siirtohintoja korotettiin vuoden 1998 aikana neljä kertaa: 1.1., 1.8., 1.9. ja 1.11. Hinnoittelumuutoksiin oli sekä ulkoisia että sisäisiä syitä. Tammikuun alussa valtiovalta nosti veroluokan II sähköveroa ja syyskuun alussa sähköverotus kiristyi molemmissa vero-luokissa noin neljänneksellä, mikä nosti esi-merkiksi kotitalousasiakkaiden sähkön hin-taa noin 1 p/kWh. Marraskuun alussa Fingrid Oyj muutti Suomen kantaverkkohinnoittelua

Vuodesta 1996 lähtien sähköliiketoiminta on eriytetty sähkön myyntiin ja verkkotoimintaan.

siten, että jakeluyhtiöiden verkkotoiminnan kustannukset lisääntyivät huomattavasti samalla, kun sähkön myynnin kustannukset pienentyivät vastaavalla määrällä. Siirtohintojen korotuksilla haluttiin myös nostaa verkkotoiminnan kannattavuutta, koska toimintaan sitoutuneen pääoman tuotto on ollut alhainen.

Kaukolämpö

Tytäryhtiö Kajaanin Lämpö Oy:n liikevaihto oli 44,8 miljoonaa markkaa (43,0) ja liikevoitto 6,1 miljoonaa markkaa (2,4). Yhtiön sijoitetun pääoman tuotto oli 10,6 % (4,7). Tulospարannus johtui lähinnä lämmönhankinnan kustannusten alenemisestä sekä volyymin kasvusta.

Kajaanin Lämpö myi kaukolämpöä 1 370 (+13 kpl) asiakkaalleen yhteensä 280 GWh (+ 6,1 %). Hankitusta lämpöenergiasta 95 % ostettiin Kainuun Voima Oy:ltä. Vuosi 1998 oli kaukolämmön 25. toimintavuosi Kajaanissa.

Kainuun Sähkö Oyj omistaa Kajaanin Lämpö Oy:n osakkeista 51 % ja Kajaanin kaupunki 49 %.

Muu liiketoiminta

Muu liiketoiminta koostuu lähinnä verkostourakoinnista, katuvalo- ja liikennevalopalveluista sekä mastourakoinnista. Vuonna 1998 muun liiketoiminnan liikevaihto oli 9,5 miljoonaa markkaa (5,2) ja liikevoitto 0,9 miljoonaa markkaa (0,2).

Muun liiketoiminnan liikevaihtoa ja tulosta kasvatti Vienan Karjalassa Raateen tien varrella sijaitsevan Latvajärven kylän sähköistysprojekti, joka saatiin valmiiksi vuoden 1998 aikana.

INVESTOINNIT JA RAHOITUS

Konsernin kokonaisinvestoinnit olivat 42,0 miljoonaa markkaa (38,0). Sähköverkkoon investoitiin 12,7 miljoonaa markkaa (17,1), ja kaukolämpöinvestoinnit olivat 2,5 miljoonaa markkaa (2,7).

Vuonna 1997 Lapin Sähkövoima Oy:ssä pää-

tettiin toteuttaa järjestely, jonka seurauksena pohjoissuomalaiset sähköyhtiöt menivät osakkaiksi Lapin Sähkövoima Oy:öön, joka osti valtiolta Kemijoki Oy:n osakkeita. Maksujärjestelyistä sovittiin siten, että Lapin Sähkövoima maksaa osakkeet vuosina 1997-1999. Kainuun Sähkön osuus kaupasta on yhteensä noin 43 miljoonaa markkaa, josta vuoden 1998 maksuosuus oli 16,6 miljoonaa markkaa (9,6).

Liiketoiminnan nettokassavirta oli konsernissa 45,4 miljoonaa markkaa (51,9) ja uusia liittymismaksuja saatiin 8,2 miljoonaa markkaa (6,7). Investointien omarahoitusaste oli 139 % (145). Lainoja lyhennettiin 1,0 miljoonalla markalla (20,3).

Konsernin omavaraisuusaste oli tilikauden päättyessä 82,6 % (81,7). Maksuvalmius säilyi hyvänä, maksuvalmiussuhde (quick ratio) oli 3,1 (2,8).

VUOSI 2000

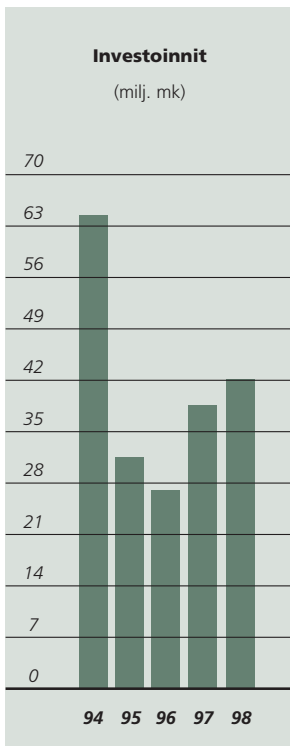
Emoyhtiössä perustettiin keväällä 1998 projektiryhmä selvittämään vuosituhannen vaihtumisesta järjestelmille ja laitteille aiheutuvat ongelmat ja niiden liiketoiminnolle aiheuttamat riskit. Projektiryhmä piti vuoden aikana 9 kokousta, joista yhteen osallistui vakuutusyhtiön edustajia. Vuoden lopussa lähetettiin 28 laite- ja järjestelmätoimittajalle sekä tuotantoyhtiölle kyselyt yhteensä 153 eri laitteesta tai järjestelmästä.

Keskeisimpiä järjestelmiä, kuten taloushallinto-, asiakaspalvelu- ja sähköverkon kaukokäyttöjärjestelmiä uusitaan parhaillaan ja on osittain jo uusittu. Projektisuunnitelmien mukaiset käyttöönottoaikataulut ajoittuvat vuoteen 1999.

Tytäryhtiö Kajaanin Lämpö Oy:ssä on käynnistetty vastaava selvitystyö. Projektiryhmät toimivat tiiviissä yhteistyössä.

KAINUUN VOIMA OY

Konsernin käyttöön on vuokrattu pitkäaikaisella sopimuksella (vuosiksi 1994 - 2043)

Kajaanin kaupungin omistama 50 %:n osuus Kainuun Voima Oy:n voimantuotantokapasiteetista. Yhtiö tuottaa konsernin tarpeisiin kaukolämpöä ja sähköä. Voimayhtiö toimii omakustannusperusteisesti ns. Mankalaperiaatteella, jonka mukaan yhtiön muuttuvat kustannukset jaetaan energiankäytön mukaisesti ja kiinteät kustannukset omistuksen suhteessa.

Vuonna 1998 Kainuun Voiman liikevaihto oli 135 miljoonaa markkaa (151), voitto ennen varauksia ja veroja 0,8 miljoonaa markkaa (7,7), taseen loppusumma 458 miljoonaa markkaa (472) ja pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä 298 miljoonaa markkaa (311).

Kainuun Voiman höyryvoimalaitos ja vesivoimalaitokset toimivat vuoden aikana odotusten mukaisesti. Pääomakustannusten kevenemisen ja voimalaitosten hyvän käytettävyyden vuoksi Kainuun Voiman tuottaman sähkön ja lämmön hinta aleni selvästi edellisestä vuodesta. Lisäksi voimayhtiön tuotteet hinnoiteltiin siten, että yhtiön tulos oli selvästi edellistä vuotta pienempi.

Kainuun Voimassa tehtiin huhtikuussa 1998 merkittävä, noin 80 miljoonan markan investointipäätös. Voimayhtiö rakentaa öljykäyttöisen 120 MW:n vara- ja huippulämpökattilan, kaukolämpö- ja höyryakat sekä vesilaitoksen, lisää kaukolämmön siirtoputken alkuosan siirtokapasiteettia ja uusii valvomo-laitteistot. Uudesta kattilalaitoksesta on varattu Kainuun Sähkö –konsernin käyttöön 12,5 MW ja konsernin osuus investoinnista on noin 18,5 miljoonaa markkaa. Kainuun Voima rahoittaa investoinnin lisäämällä pitkäaikaisten lainojen määrää. Uudet laitteistot on tarkoitus ottaa käyttöön syksyllä 1999.

LAPIN SÄHKÖVOIMA OY

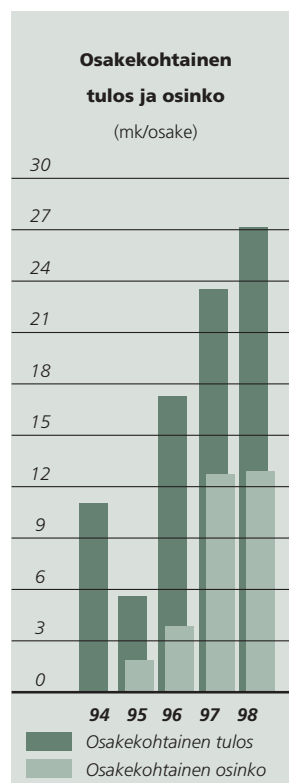
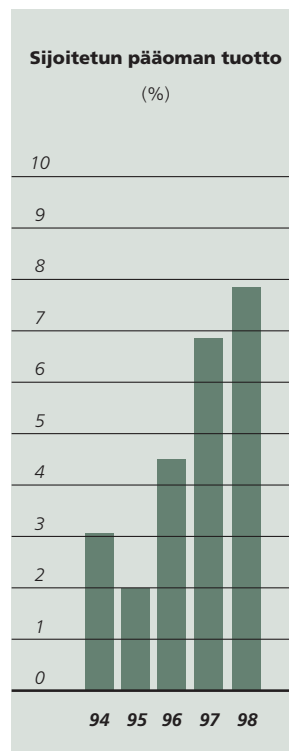
Lapin Sähkövoima Oy on pohjoissuomalaisen jakeluyhtiöiden omistama osakeyhtiö, jonka päätehtävänä on omistaa Kemijoki Oy:n osakkeita ja mahdollistaa siten osakkeittensa sähkönhankinta Kemijoki Oy:ltä. Lapin Sähkövoima Oy:n osuus Kemijoki Oy:n vesivoimasta on 10,62 % ja äänivallasta

9,34 %. Kainuun Sähkön osuus Lapin Sähkövoiman vesivoimasta on 9,25 % ja äänivallasta 9,02 %. Kainuun Sähkön käytössä on Lapin Sähkövoima –osakkuuden myötä noin 8 MW Kemijoki Oy:n tuotantoa osakshintaan.

Vuoden 1998 aikana Kemijoki Oy:n osakkeenomistajat perustivat tuulivoimayhtiö Tunturituuli Oy:n, joka on ostanut kuusi Lapissa sijaitsevaa tuulivoimalaitosta ja joka suunnittelee myös uusien tuulivoimaloiden rakentamista. Lapin Sähkövoima Oy meni Tunturituulen osakkaaksi 10,5 %:n osuudella ja laski siihen liittyen liikkeelle tuulivoimaa koskeneen osakesarjan. Kainuun Sähkö merkitsi Lapin Sähkövoiman tuulivoimaosakkeista 17,1 %, minkä seurauksena yhtiön käytössä on 1.1.1999 alkaen noin 50 kW tuulivoimaa. Lapin Sähkövoiman osakkaana Kainuun Sähkö voi halutessaan osallistua myös Tunturituulen mahdollisiin tuleviin tuulivoimahankkeisiin.

LUMITUULI OY

Suomen ensimmäinen pääasiassa kotitalousasiakkaiden omistama tuulivoimayhtiö Lumituuli Oy perustettiin helmikuussa 1998. Yhtiön tavoitteena on tarjota kuluttajille mahdollisuus ostaa tuulivoimalla tuotettua sähköä ja samalla edistää tuulivoiman hyödyntämistä Suomessa. Ensimmäisen 660 kW:n voimalan rakentamisen Lumijoen Routunkarille keväällä 1999 Lumituuli Oy rahoittaa toteuttamastaan osakeannista sekä kauppa- ja teollisuusministeriön myöntämästä investointiavustuksesta saadulla pääomalla. Kainuun Sähkö toimii Lumituulen yhteistyökumppanina hoitamalla sähkötaseet sekä asiakaslaskutuksen. Lisäksi Kainuun Sähkö hoitaa tuotannon ja kulutuksen tasapainotamisen ostamalla mahdollisen ylituotannon ja myymällä Lumituulen osakkeille Ekosähköä siltä osin, kuin osakkuussähkö ei riitä kattamaan kulutusta. Kainuun Sähkö merkitsi osakeannissa Lumituuli Oy:n B-sarjan osakkeita 40 kpl yhteensä 50 000 markalla.

YHTIÖN OMISTAJAT

Sotkamon kunta osti tammikuussa 1998 Kainuun Osuusmeijerin omistamat Kainuun Sähkö Oyj:n osakkeet (1,5 % yhtiön osakannasta). Sen jälkeen yhtiön omistuspohjassa ei ole tapahtunut muutoksia.

Yhtiön osakkaat, osake- ja äänimäärä sekä osuus prosentteina 26.2.1999:

Kajaanin kaupunki	298 544	37,5 %
Graningeverkens AB (publ)	204 400	25,7 %
Kuhmon kaupunki	133 289	16,7 %
Sotkamon kunta	95 427	12,0 %
Suomussalmen kunta	33 120	4,2 %
Vaalan kunta	32 000	4,0 %
Yhteensä	796 780	100 %

YRITYSHALLINTO

27.5.1998 pidetty varsinainen yhtiökokous valitsi hallitukseen uudelleen kaikki entiset jäsenet.

Hallituksen jäseninä toimivat vuonna 1998: (tullut yhtiön hallitukseen)

Puheenjohtaja
Pentti Hakulinen, kaupunginjohtaja,
Kajaani (1.1.1994)
Varapuheenjohtaja
Erkki Airaksinen, toimitusjohtaja,
Kuhmo (1.1.1991)

Jäsenet
Lars Enslöf, varatoimitusjohtaja (Graninge),
Djursholm, Ruotsi (17.10.1997)
Timo Korhonen, toiminnanjohtaja,
Sotkamo (23.5.1997)
Eino Majava, rakennusmestari,
Kajaani (1.1.1994)
Raimo Piirainen, veturinkuljettaja,
Kajaani (23.5.1997)
Asta Tolonen, talousjohtaja,
Suomussalmi (17.10.1997)

Tilintarkastus
Yhtiökokouksen valitsemana varsinaisena
tilintarkastajana toimi Tilintarkastajien Oy
- Ernst & Young, KHT-yhteisö, vastuullisena

tilintarkastajana KTM Eero Huusko, KHT.
Kirjanpitoa ja varainhoitoa on valvonut Ti-
lintarkastajien Oy - Ernst & Young.

HENKILÖSTÖ JA ORGANISAATIO

Konsernin palveluksessa oli vakinaisesti 31.12.1998 kokopäivätoimisia henkilöitä 179 (179) ja osa-aikaisia 4 (3). Konsernin koko henkilökunnan keskimääräinen lukumäärä muunnettuna kokopäivätoimiseksi oli 184 (188). Emoyhtiön keskimääräinen henkilömäärä oli 161 (165), josta verkko-toiminnan piirissä työskenteli 132 henkilöä (137).

Syksyllä 1998 käynnistetyn organisaation kehittämisprosessin tuloksena otetaan maaliskuussa 1999 käyttöön uusi liiketoimintapohjainen organisaatio. Vastuut on jaettu seuraavasti:

Timo Pylvänen, 43 v, dipl.ins.
Toimitusjohtaja
Tuomo Niskanen, 40 v, KTM
Konsernipalvelut
Pekka Partanen, 45 v, ins., MKT
Sähkön myynti
Ekosähkö Oy
Paula Ala-Nojonen, 47 v, dipl.ins.
Tuotantoresurssit
Sähkön siirto
Oiva Rusanen, 50 v, ins.
Verkoston rakentaminen ja
kunnossapito
Pekka Keränen, 50 v, ins., PD
Kajaanin Lämpö Oy (kaukolämpö)

Muutoksen tavoitteena on kilpailukyvyyn parantaminen. Uudistuksen seurauksena liiketoimintojen ominaispiirteet voidaan ottaa toiminnassa aikaisempaa paremmin huomioon: osa liiketoiminnoista on kilpailtuja, osa monopolistisia; toisissa asiakkaat ovat maantieteellisesti rajatulla alueella, toisissa eri puolilla maata ja maan rajojen ulkopuolellakin.

NÄKYMÄT VUODELLE 1999

Vuosia jatkunut tehokkuuden parantaminen henkilöstöä luontaisesti vähentämällä ja työ-

tehtäviä uudelleen järjestämällä on tuottanut hyviä tuloksia. Vuoden 1999 aikana aloitetaan henkilöstöresurssien vahvistaminen tavoitteena lisätä kilpailukykyä muuttuvilla sähkömarkkinoilla.

Konsernissa rakennetaan toimintajärjestelmää, joka sisältää osajärjestelmät laatu-, ympäristö- ja TT-asioista (työterveys ja turvallisuus). Järjestelmä saataneen pääosiltaan valmiiksi vuoden 1999 aikana.

Vuonna 1999 konsernin tuloksen odotetaan jäävän edellistä vuotta heikommaksi useasta syystä. Toimialan keskittyminen sekä ankara hintakilpailu näyttävät jatkuvan. Sähköntuotantoinvestointien kannattavuus jäänee erittäin heikoksi, koska markkinahintataso pysynee lähivuodet poikkeuksellisen alhaisena pohjoismaisen ylikapasiteetin vuoksi. Kainuun Voiman höyryvoimalaitoksella on kymmenvuotisen käytön jälkeen ensimmäinen suuri turpiinirevisio, mikä aiheuttaa tavanomaista pidemmän kesäseisokin ja sen seurauksena lisäkustannuksia kaukolämmön hankintaan. Omaisuuden myynnistä ei ole

odotettavissa merkittäviä myyntivoittoja, ja toisaalta henkilöstöresurssien vahvistaminen lisää konsernin kustannuksia edellisestä vuodesta.

Tuloskehitykseen voivat merkittävästi vaikuttaa ennakkodusta poikkeava pohjoismainen vesitilanne, vuoden keskilämpötila, voimantuotantolaitteiston käytettävyyttä sekä kilpailutilanteen kehittyminen.

HALLITUKSEN VOITONJAKOESITYS

Konsernin jakokelpoinen oma pääoma on 15 255 024,92 mk, josta Kainuun Sähkö Oyj:n osuus on 14 216 061,38 mk. Kainuun Sähkö Oyj:n oma pääoma koostuu tilinpäätöksen osoittamasta voitosta 11 359 055,00 mk sekä edellisten vuosien voittovaroista 2 857 006,38 mk.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkona jaetaan 13,00 markkaa osakkeelta eli yhteensä 10 358 140,00 markkaa.

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ

KUVAAVAT TUNNUSLUVUT (1000 mk)

	1994	1995	1996	1997	1998
Liikevaihto	229 418	247 562	284 621	282 792	297 240
Liikevoitto	8 856	5 190	15 600	23 647	27 547
-osuus % liikevaihdosta	3,9	2,1	5,5	8,4	9,3
Voitto ennen satunnaisia eriä	8 813	5 036	15 608	24 338	29 754
-osuus % liikevaihdosta	3,8	2,0	5,5	8,6	10,0
Voitto ennen veroja	8 813	4 987	15 608	22 781	29 754
-osuus % liikevaihdosta	3,8	2,0	5,5	8,1	10,1
Oman pääoman tuotto-%	2,4	1,1	3,3	5,0	5,6
Sijoitetun pääoman tuotto-%	3,1	2,0	4,5	6,8	7,8
Omavaraisuusaste-%	79,9	79,3	78,3	81,7	82,6
Bruttoinvestoinnit	65 666	31 148	26 366	38 035	42 012
-osuus % liikevaihdosta	28,6	12,6	9,3	13,4	14,1
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	207	202	199	188	184
Osakekohtainen tulos, mk/osake	10,94	5,85	17,63	23,73	27,13
Osakekohtainen osinko, mk/osake	0	1,50	4,00	12,60	13,00
Osinko tuloksesta %	0	25,6	22,7	53,1	47,9
Osakekohtainen oma pääoma, mk/osake	194,32	199,49	206,78	221,30	230,70
Sisältää tytäryhtiö Kajaanin Lämpö Oy:n omaan pääomaan sisältyvät siirtokelpoiset liittymismaksut.					

Suunnitelman mukaiset poistot otettiin käyttöön vuonna 1995.

Vuoden 1994 tunnusluvut on laskettu arvioituja sumupoistoja käyttäen.

Laskentakaavat

Oman pääoman tuotto-% =

voitto tai tappio ennen satunnaisia, varauksia ja veroja - verot
 oma pääoma + vähemmistöosuus + vapaaehtoiset varaukset ja poistoero + liittymismaksut - laskennallinen verovelka poistoerosta ja varauksista (vuoden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Sijoitetun pääoman tuotto-% =

voitto tai tappio ennen satunnaisia, varauksia ja veroja + korko- ja muut rahoituskulut
 taseen loppusumma - korottomat velat (vuoden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Omavaraisuusaste-% =

oma pääoma + vähemmistöosuus + vapaaehtoiset varaukset ja poistoero + liittymismaksut - laskennallinen verovelka poistoerosta ja varauksista
 taseen loppusumma - saadut ennakot x 100

Tuloslaskelma

KONSERNI

(1 000 mk)		1998	1997
	<i>Liite</i>		
LIKEVAIHTO	1)	297 240	282 774
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) / vähennys (-)		-1 401	
Valmistus omaan käyttöön		19 249	23 099
Liiketoiminnan muut tuotot	2)	3 575	1 005
Materiaalit ja palvelut	3)	176 244	167 311
Henkilöstökulut	4)	40 861	40 948
Poistot ja arvonalentumiset	5)	28 648	28 387
Liiketoiminnan muut kulut	6)	45 365	46 584
		<hr/> 291 117	<hr/> 283 230
LIKEVOITTO		27 547	23 647
Rahoitustuotot ja -kulut	7)	2 207	691
VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		29 754	24 338
Satunnaiset erät			-1 558
VOITTO ENNEN VEROJA		29 754	22 781
Välittömät verot	8)	8 558	6 434
Vähemmistön osuus		2 278	906
		<hr/> 10 835	<hr/> 7 341
TILIKAUDEN VOITTO	10)	18 919	15 440

KAINUUN SÄHKÖ OYJ

(1 000 mk)		1998	1997
	<i>Liite</i>		
LIKEVAIHTO	1)	252 782	240 160
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) / vähennys (-)		-1 401	
Valmistus omaan käyttöön		17 531	20 770
Liiketoiminnan muut tuotot	2)	4 491	2 091
Materiaalit ja palvelut	3)	150 204	139 508
Henkilöstökulut	4)	35 672	35 924
Poistot ja arvonalentumiset	5)	25 485	25 061
Liiketoiminnan muut kulut	6)	40 525	41 283
		<hr/> 251 886	<hr/> 241 775
LIKEVOITTO		21 518	21 246
Rahoitustuotot ja -kulut	7)	2 483	638
VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		24 001	21 884
Satunnaiset erät			-1 558
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		24 001	20 326
Tilinpäätössiirrot	11)	8 185	6 350
Välittömät verot	8)	4 457	3 936
		<hr/> 12 642	<hr/> 10 286
TILIKAUDEN VOITTO	10)	11 359	10 040

Tase

KONSERNI

(1 000 mk)

1998

1997

VASTAAVAA

Liite

Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet	12)	9 936	9 077
Aineelliset hyödykkeet	13)	310 327	314 776
Sijoitukset	14)	27 237	11 055
		347 500	334 908

Vaihtuvat vastaavat

Vaihto-omaisuus	16)	1 763	2 495
Pitkäaikaiset saamiset	17)	380	301
Lyhytaikaiset saamiset	18)	52 872	49 883
Rahat ja pankkisaamiset		68 576	65 648
		123 592	118 327

471 092

453 235

VASTATTAVAA

Oma pääoma

Osakepääoma	19)	7 968	7 968
Ylikurssirahasto	20)	33 219	33 219
Liittymismaksut	21)	39 672	38 763
Edellisten tilikausien voitto	22)	94 422	89 610
Tilikauden voitto	10)	18 919	15 440
		194 199	184 999

Vähemmistöosuus

23)

10 503

8 225

Vieras pääoma

Laskennallinen verovelka	24)	38 627	35 928
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Liittymismaksut	25)	184 193	176 884
Lainat	26)	4 681	5 695
Lyhytaikainen vieras pääoma	27)	38 889	41 504
		266 390	260 011

471 092

453 235

KAINUUN SÄHKÖ OYJ

(1 000 mk)

1998

1997

VASTAAVAA

Liite

Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet	12)	9 560	9 062
Aineelliset hyödykkeet	13)	265 362	269 294
Sijoitukset	14)	27 208	11 027
Osuudet saman konsernin yrityksissä	15)	7 804	7 148

309 934 **296 532**

Vaihtuvat vastaavat

Vaihto-omaisuus	16)		1 401
Pitkäaikaiset saamiset	17)	310	234
Lyhytaikaiset saamiset	18)	48 702	47 619
Rahat ja pankkisaamiset		56 084	56 733

105 095 **105 987**

415 029 **402 518**

VASTATTAVAA

Oma pääoma

Osakepääoma	19)	7 968	7 968
Ylikurssirahasto	20)	33 219	33 219
Edellisten tilikausien voitto	22)	2 857	2 856
Tilikauden voitto	10)	11 359	10 040

55 402 **54 083**

Tilinpäätössiirtojen kertymä

28)

134 438

126 253

Vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma			
Liittymismaksut	25)	184 193	176 884
Lainat	26)	4 681	5 695
Lyhytaikainen vieras pääoma	27)	36 315	39 604

225 189 **222 183**

415 029 **402 518**

Rahoituslaskelma

KONSERNI

(1 000 mk)	1998	1997
LIIKETOIMINTA		
Liikevoitto	27 547	23 647
Oikaisut liikevoittoon	26 394	28 387
Nettokäyttöpääoman muutos	-4 907	3 621
Saadut korot	2 261	1 723
Maksetut korot	-352	-1 018
Saadut osingot	43	105
Muut rahoituserät	255	-119
Maksetut verot	-5 858	-4 405
Liiketoiminnan nettokassavirta	45 383	51 942
INVESTOINNIT		
Ostetut konserniyhtiöt	-460	
Muiden osakkeiden ostot	-16 658	-12 132
Muun käyttöomaisuuden ostot	-24 894	-25 903
Muiden osakkeiden myynnit	2 253	11 383
Muun käyttöomaisuuden myynnit	772	2 143
Investointien kassavirta yhteensä	-38 986	-24 509
Kassavirta ennen rahoitusta	6 397	27 433
RAHOITUS		
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-1 015	-20 263
Liittymismaksut	8 217	6 680
Pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys	-44	49
Maksetut osingot	-10 627	-3 297
Muut		-100
Rahoitus yhteensä	-3 469	-16 931
Likvidien varojen lisäys	2 928	10 502
Likvidit varat 1.1.	65 648	55 146
LIKVIDIT VARAT 31.12.	68 576	65 648

KAINUUN SÄHKÖ OYJ

(1 000 mk)

1998

1997

LIIKETOIMINTA

Liikevoitto	21 518	21 246
Oikaisut liikevoittoon	23 232	25 061
Nettokäyttöpääoman muutos	-3 005	1 932
Korot	1 572	537
Saadut osingot	655	220
Muut rahoituserät	255	-119
Verot	-4 457	-3 936
Liiketoiminnan nettokassavirta	39 770	44 940

INVESTOINNIT

Osakkeiden ostot	-17 313	-12 132
Muun käyttöomaisuuden ostot	-22 346	-23 186
Osakkeiden myynnit	2 253	11 383
Muun käyttöomaisuuden myynnit	772	2 142
Investointien kassavirta yhteensä	-36 634	-21 792

Kassavirta ennen rahoitusta

3 136

23 148

RAHOITUS

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-1 015	-20 263
Liittymismaksut	7 309	6 001
Pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys	-41	99
Maksetut osingot	-10 039	-3 187
Muut		-100
Rahoitus yhteensä	-3 786	-17 450

Likvidien varojen vähennys/lisäys

-650

5 697

Likvidit varat 1.1.

56 733

51 036

LIKVIDIT VARAT 31.12.

56 084

56 733

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Kainuun Sähkö –konsernin emoyhtiö on Kainuun Sähkö Oyj, kotipaikka Kajaani. Kainuun Sähkö konsernitalinpäätöksen jäljennökset ovat saatavissa Kainuun Sähkö Oyj:stä, Ahontie 1, 87250 Kajaani, puh. (08) 61 511.

ARVOSTUSPERIAATTEET

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on aktivoitu välittömien hankinta- ja valmistusmenojen suuruusena. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu konsernissa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeen taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina, paitsi apporttina siirtyneen verkoston poisto on laskettu degressiivisin poistoin 20 vuodessa, alkupe- räisestä hankintahinnasta. Emoyhtiön poistot kasvoivat 0,4 miljoonalla markalla ja kokonaispoistoja tehtiin 34 miljoonaa mark-

kaa, mikä oli 82 % elinkeinoverolain enimmäispoistoista. Konsernin kokonaispoistot olivat 83 % elinkeinoverolain enimmäispoistoista.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Öljyvaraston arvo on merkitty taseeseen muut- tuvaan hankintamenuun tai sitä alhaisem- man todennäköisen myyntihinnan määräisen alimman arvon periaatteen mukaisesti.

TULOKSEN VERTAILUKELPOISUUS

Liiketoiminnan muut tuotot

Konsernin liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy osakekauppojen myyntivoittoja 2 253 454 markkaa, kiinteistön myynti- voittoja 394 327 markkaa, autojen myynti- voittoja 221 763 markkaa, vuokratuloja 380 186 markkaa ja saatuja koulutus- korvauksia 148 446 markkaa.

Valmistus omaan käyttöön

Konsernin valmistus omaan käyttöön –koh- taan sisältyy aktivoituja aineita ja tarvikkeita 9 836 915 markkaa, vieraita palveluja 4 862 100 markkaa, palkkoja ja henkilöstö- kuluja 4 063 617 markkaa ja muita kuluja 486 758 markkaa.

Vuokrat

Konsernin tuloslaskelman vuokriin sisältyy Kajaanin kaupungille maksettuja vuokria Kainuun Voima Oy:n voimantuotantokapa- siteetista 7 276 771 markkaa.

Ylikurssirahasto

Kainuun Sähkö Oyj:n ylikurssirahasto koos- tuu pääosin vuonna 1994 tapahtuneesta osakeannista Kajaanin kaupungille, jossa Kajaanin kaupungin energialaitos siirtyi sil- loiselle Kainuun Valo Oy:lle. Kajaanin Läm-

Poistoajat ovat:	Konserni	Emoyhtiö
Alueverkon johtoalueiden korvaukset	20 vuotta	20 vuotta
Muut johtoalueiden korvaukset	18 vuotta	18 vuotta
ATK-ohjelmistot	5 vuotta	5 vuotta
Maapohjan vuokra	25 vuotta	25 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	10 vuotta	10 vuotta
Polttoainesäiliöt ja kevyet rakennelmat	12 vuotta	12 vuotta
Varasto-, työpaja- ja talousrakennukset, piha-asfaltit	25 vuotta	25 vuotta
Toimistorakennukset, väestönsuojat ja tuotannolliset rakennukset	35-15 vuotta	35 vuotta
Asuinrakennukset	50 vuotta	50 vuotta
Siirtojohdot, sähköasemat, jakeluverkko (historia)	20 vuotta	20 vuotta
Siirtojohdot, sähkö	25 vuotta	25 vuotta
Jakeluverkko	18 vuotta	18 vuotta
Alueverkko, ostettu	20 vuotta	20 vuotta
Apporttina siirtynyt verkosto, degres. poisto	20 vuotta	20 vuotta
Tuotannolliset koneet ja laitteet	30-5 vuotta	30 vuotta
Työkoneet, kuljetuskalusto, ATK-laitteet ja konttori-, kiinteistö- ja muu kalusto	8-2 vuotta	5 vuotta
Sähkön mittauslaitteet, rakennusten laitteet	10-3 vuotta	10 vuotta
Ohjaus- ja viestijärjestelmät	8-4 vuotta	8 vuotta
Voimalaitoksen padot, kanavat ja laitteet	30 vuotta	30 vuotta
Lämpöverkko	30-18 vuotta	
Lämmönmittalaitteet	10-5 vuotta	

pö Oy:n ylikurssirahasto koostuu Kajaanin kaupungin ja Kainuun Valo Oy:n vuonna 1994 yhdessä muodostamasta Kajaanin Lämpö Oy:lle maksetusta ylikurssista.

Liittymismaksut

Kainuun Sähkö Oyj:n palautettavat liittymismaksut on käsitelty pitkäaikaisena vieraana pääomana. Kajaanin Lämpö Oy:n siirtokelpoiset liittymismaksut on käsitelty omana pääomana, mutta liittymismaksuja ei esitetä voitonjakokelpoisissa varoissa. Liittymismaksuista ei ole huomioitu laskennallista verovelkaa.

Laskennalliset verosaamiset ja –velat

Yhtiöiden erillistilinpäätöksissä ei ole olennaisia laskennallisia verosaamisia ja –velkoja.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Kainuun Sähkö -konsernin tilinpäätökseen on yhdistetty Kajaanin Lämpö Oy, josta Kainuun Sähkö Oyj omistaa 51 % sekä Ekosähkö Oy, josta Kainuun Sähkö Oyj omistaa 100 %.

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Konsernin sisäiset liiketapahtumat sekä sisäiset saamiset ja velat on eliminoitu. Aktivointien osalta vähäisiä katteita ei ole eliminoitu.

Konsernin tilinpäätössiirtojen kertymä on jaettu vapaaseen omaan pääomaan 98 086 071 markkaa, laskennalliseen verovelkaan 38 626 973 markkaa ja vähemmistöosuuteen 1 240 431 markkaa.

Vähemmistöosuus konsernin tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu ennen yhti-

öiden välisten liiketapahtumien sekä saatavien ja velkojen eliminointia. Tytäryhtiö Kajaanin Lämpö Oy ostaa talous- ja hallintopalvelut emoyhtiöltä omakustannushintaan. Ekosähkö Oy:n hankinnasta muodostunut konsernin liikearvo poistetaan 5 vuodessa.

Konsernin tilinpäätös vuodelta 1998 ja vertailutiedot vuodelta 1997 on laadittu uuden kirjanpitolain mukaan.

Valuuttamääräiset erät ja johdannaisinstrumentit

Valuuttamääräiset liiketapahtumat kirjataan kirjanpitoon tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöksessä ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat muunnetaan Suomen markoiksi Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan keskurssiin.

Sähköjohdannaisista syntyvät tulosvaikutukset kirjataan olennaisuuden periaatetta noudattaen samanaikaisesti suojauskohteesta syntyvän tulosvaikutuksen kanssa. Mikäli johdannaissovimuksia solmimalla syntyy avoin riskipositio, käsitellään johdannaissovimuksia tältä osin tilinpäätöksessä alimman arvon periaatteen mukaisesti. Tällöin realisoitumattomat tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti, mutta realisoitumattomat voitot jätetään tulouttamatta.

Eläketurva

Kainuun Sähkö Oyj:n ja sen tytäryhtiön Kajaanin Lämpö Oy:n lakisääteinen ja vapaaehtoinen eläketurva on järjestetty Eläke-Varmassa ja Eläkevakuutusyhtiö Novassa.

PAKOLLISET VARAUKSET

Konsernissa ei ole pakollisia varauksia.

Tilinpäätöksen liitetiedot

(1 000 mk)	Liite	Konserni		Emoyhtiö	
		1998	1997	1998	1997
Liikevaihto					
Sähkö		252 571	239 903	252 782	240 160
Lämpö		44 669	42 871		
Yhteensä	1)	297 240	282 774	252 782	240 160
Liiketoiminnan muut tuotot					
Vuokratulot		380	513	379	712
Vuokratulot Kajaanin Lämpö Oy:ltä				224	
Saadut korvaukset		148	167	148	161
Muut tulot Kajaanin Lämpö Oy:ltä				776	893
Muut tulot		3 046	325	2 964	325
Yhteensä	2)	3 575	1 005	4 491	2 091
Materiaalit ja palvelut					
Energian ostot		172 740	165 211	146 756	137 420
Ulkopuolisilta ostetut aineet ja tarvikkeet		2 827	1 697	2 772	1 686
Ulkopuolisilta ostetut palvelut		677	402	676	402
Yhteensä	3)	176 244	167 311	150 204	139 508
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot		30 825	30 258	26 768	26 488
Eläkekulut		6 250	6 896	5 472	5 984
Muut henkilösivukulut		3 785	3 794	3 432	3 452
Yhteensä	4)	40 861	40 948	35 672	35 924
Aktivoidut palkat ja henkilöstökulut					
Käyttöomaisuus		4 064	4 741	3 579	4 116
Vaihto-omaisuus			296		296
Yhteensä		4 064	5 037	3 579	4 413
Johdon palkat ja palkkiot					
Toimitusjohtajat ja hallituksen jäsenet		1 107	1 032	704	660
Henkilöstön määrä keskimäärin 1.1.-31.12.					
Toimihenkilöitä		97	95	86	84
Työntekijöitä		87	94	75	82
Yhteensä		184	189	161	166
Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä					
Aineettomista oikeuksista		860	811	854	805
Muista pitkävaikutteisista menoista		27	27	27	27
Rakennuksista ja rakennelmista		1 455	1 501	1 260	1 310
Verkostosta		18 627	17 905	16 631	15 951
Tuotannollisista koneista ja laitteista		463	380	20	20
Muista koneista ja kalustosta		7 088	7 728	6 657	6 913
Muista aineellisista hyödykkeistä		36	35	36	35
Konsernin liikearvosta		92			
Yhteensä	5)	28 648	28 387	25 485	25 061

(1 000 mk)	Liite	Konserni		Emoyhtiö	
		1998	1997	1998	1997
Liiketoiminnan muut kulut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		13 756	12 741	12 746	11 926
Ulkopuoliset palvelut		12 920	16 051	12 043	14 514
Vuokramenot					
Kainuun Voima Oy:n vuokra- oikeudesta Kajaanin kaupungille		7 277	7 313	5 096	5 119
Muut vuokrat		655	1 060	607	1 015
Vapaaehtoiset henkilösivukulut		536	715	453	609
Muut kulut		10 220	8 705	9 581	8 100
Yhteensä	6)	45 365	46 584	40 525	41 283
Rahoitustuotot ja kulut					
Osinkotuotot					
Saman konsernin yrityksiltä				612	115
Muilta		298	105	298	105
Yhteensä		298	105	910	220
Muut korko- ja rahoitustuotot, muilta		2 261	1 723	1 924	1 555
Korkokulut ja muut rahoituskulut, muille		352	1 137	352	1 137
Yhteensä	7)	2 207	691	2 483	638
Erään korko- ja rahoitustuotot sisältyy kurssivoittoja		50		50	
Satunnaiset erät					
Satunnaiset kulut, kiinteistön myyntitappio			1 558		1 558
Tilinpäätössiirrot					
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus					
Aineettomista oikeuksista				411	385
Rakennuksista ja rakennelmistä				-193	704
Verkostosta				8 460	11 660
Tuotannollisista koneista ja laitteista				1	10
Muista koneista ja kalustosta				-487	-672
Muista aineellisista hyödykkeistä				-7	7
Yhteensä				8 185	12 095
Siirtymävarauksen tuloutus					5 745
Yhteensä	11)			8 185	6 350
Välittömät verot					
Tuloverot satunnaisista eristä			436		436
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta		5 858	3 969	4 457	3 500
Laskennallisen verovelan muutos		2 699	2 030		
Yhteensä	8)	8 558	6 434	4 457	3 936
AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET					
Aineettomat oikeudet					
Hankintameno 1.1.		12 659	11 844	12 630	11 815
Lisäykset		834	815	834	815
Vähennykset		228		228	
Hankintameno 31.12.		13 265	12 659	13 236	12 630
Kertyneet poistot 1.1.		3 832	3 021	3 817	3 012
Vähennysten kertyneet poistot		-228		-228	
Tilikauden poisto		860	811	854	805
Kertyneet poistot 31.12.		4 464	3 832	4 443	3 817
Kirjanpitoarvo 31.12.	12)	8 801	8 827	8 793	8 813

(1 000 mk)	Liite	Konserni		Emoyhtiö	
		1998	1997	1998	1997
Konsernin liikearvo					
Hankintameno 1.1.					
Lisäykset		460			
Hankintameno 31.12.		460			
Kertyneet poistot 1.1.					
Tilikauden poisto		92			
Kertyneet poistot 31.12.		92			
Kirjanpitoarvo 31.12.	12)	368			
Muut pitkävaikutteiset menot					
Hankintameno 1.1.		296	79	296	79
Lisäykset		544	218	544	218
Hankintameno 31.12.		840	296	840	296
Kertyneet poistot 1.1.		47	20	47	20
Tilikauden poisto		27	27	27	27
Kertyneet poistot 31.12.		73	47	73	47
Kirjanpitoarvo 31.12.	12)	767	250	767	250
Maa- ja vesialueet					
Hankintameno 1.1.		4 941	5 048	4 941	5 048
Lisäykset		167	22	167	22
Vähennykset		69	129	69	129
Kirjanpitoarvo 31.12.	13)	5 038	4 941	5 038	4 941
Rakennukset ja rakennelmat					
Hankintameno 1.1.		48 367	51 307	42 982	46 030
Lisäykset		34	1 347	34	1 239
Vähennykset		175	4 287	175	4 287
Hankintameno 31.12.		48 225	48 367	42 840	42 982
Kertyneet poistot 1.1.		9 851	9 178	9 272	8 790
Vähennysten kertyneet poistot		-72	-828	-72	-828
Tilikauden poisto		1 455	1 501	1 260	1 310
Kertyneet poistot 31.12.		11 234	9 851	10 460	9 272
Kirjanpitoarvo 31.12.	13)	36 991	38 516	32 380	33 710
Rakennusten hankintamenuon sisältyvät arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.		4 200	4 200	4 200	4 200
Verkosto					
Hankintameno 1.1.		336 805	317 152	299 321	280 913
Lisäykset		14 025	19 653	12 675	18 408
Hankintameno 31.12.		350 829	336 805	311 996	299 321
Kertyneet poistot 1.1.		105 629	87 724	97 931	81 980
Tilikauden poisto		18 627	17 905	16 631	15 951
Kertyneet poistot 31.12.		124 256	105 629	114 563	97 931
Kirjanpitoarvo 31.12.	13)	226 573	231 176	197 433	201 390
Tuotannolliset koneet ja laitteet					
Hankintameno 1.1.		10 240	3 901	609	609
Lisäykset		410	6 340		
Hankintameno 31.12.		10 650	10 240	609	609
Kertyneet poistot 1.1.		1 191	812	191	171
Tilikauden poisto		463	380	20	20
Kertyneet poistot 31.12.		1 654	1 191	212	191
Kirjanpitoarvo 31.12.	13)	8 996	9 049	397	417

(1 000 mk)	Liite	Konserni		Emoyhtiö	
		1998	1997	1998	1997
Muut koneet ja kalusto					
Hankintameno 1.1.		69 824	63 824	64 888	59 339
Lisäykset		6 886	6 409	6 148	5 955
Vähennykset		4 097	408	4 097	407
Hankintameno 31.12.		72 613	69 824	66 939	64 888
Kertyneet poistot 1.1.		43 693	36 259	40 345	33 727
Vähennysten kertyneet poistot		-3 975	-294	-3 974	-294
Tilikauden poisto		7 088	7 728	6 657	6 913
Kertyneet poistot 31.12.		46 806	43 693	43 028	40 345
Kirjanpitoarvo 31.12.	13)	25 806	26 131	23 912	24 543
Muut aineelliset hyödykkeet					
Hankintameno 1.1.		3 068	3 068	3 068	3 068
Hankintameno 31.12.		3 068	3 068	3 068	3 068
Kertyneet poistot 1.1.		2 450	2 415	2 450	2 415
Tilikauden poisto		36	35	36	35
Kertyneet poistot 31.12.		2 486	2 450	2 486	2 450
Kirjanpitoarvo 31.12.	13)	582	618	582	618
Keskeneräiset omat työt					
Kirjanpitoarvo 1.1.		1 074	9 489	879	3 876
Lisäykset		19 249	23 099	17 531	20 770
Vähennykset		17 951	31 514	16 191	23 767
Kirjanpitoarvo 31.12.	13)	2 372	1 074	2 219	879
Käyttöomaisuusvarasto					
Kirjanpitoarvo 1.1.		3 272	3 538	2 797	3 053
Lisäykset		697		604	
Vähennykset			266		256
Kirjanpitoarvo 31.12.	13)	3 969	3 272	3 402	2 797
Tytäryhtiöosakkeet ja liittymismaksut					
Kirjanpitoarvo 1.1.				7 148	7 148
Lisäykset				655	
Kirjanpitoarvo 31.12.	15)			7 804	7 148
Muut osakkeet ja osuudet					
Kirjanpitoarvo 1.1.		11 055	10 307	11 027	10 278
Lisäykset		16 658	12 132	16 658	12 132
Vähennykset		477	11 383	477	11 383
Kirjanpitoarvo 31.12.	14)	27 237	11 055	27 208	11 027
Koneet ja laitteet (suoritetuotanto)					
Kiinteiden lämpökeskusten koneet ja laitteet ja tehdasvalmisteiset lämpökeskukset		8 599	8 631		
Voimalaitoksen tuotantokoneet		397	417	397	417
Hankintamennon poistamaton osa yhteensä		8 996	9 049	397	417
Käyttöomaisuuden verotusarvot					
Maa- ja vesialueet		5 107	5 071	5 107	5 071
Rakennukset ja rakennelmat		42 981	40 986	40 793	38 798
Osakkeet ja osuudet		13 169	5 357	13 135	5 324
Yhteensä		61 257	51 414	59 035	49 192

KONSERNIN JA EMOYHTIÖN OMISTAMAT OSAKKEET JA OSUUDET VUONNA 1998

Tytäryhtiöt	Konsernin omistus-osuus-%	Emoyhtiön omistus-osuus-%	Emoyhtiön omistamien osakkeiden/osuuksien			Viimeksi laaditun tilinp. muk. voitto 1 000 mk	Oma pääoma 1 000 mk
			Kpl	Nimellisarvo 1 000 mk	Kirjanpitoarvo 1 000 mk		
Kajaanin Lämpö Oy		51,00	1530	1 530	7 026	3 600	57 213
Ekosähkö Oy		100,00	90	90	655	92	198
Emoyhtiön omistamat muut osakkeet ja osuudet	Omistus-osuus-%	Omistus-osuus-%	Kpl	Nimellisarvo 1 000 mk	Kirjanpitoarvo 1 000 mk		
Lapin Sähkövoima Oy	8,81	8,81	125 394	307	26 202		
Kiinteistö Oy Rantaruka 1	6,73	6,73	70	1	517		
Lumituuli Oy	1,30	1,30	40	50	50		
Muut					233		
Yhteensä					27 002		
Osakkeet ja osuudet yhteensä							34 683

(1 000 mk)	Liite	Konserni		Emoyhtiö	
		1998	1997	1998	1997

VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS
Vaihto-omaisuus
Keskeneräiset tuotteet

Kirjanpitoarvo 1.1.	1 401	189	1 401	189
Muutos	-1 401	1 212	-1 401	1 212
Kirjanpitoarvo 31.12.		1 401		1 401

Öljyvarasto

Kirjanpitoarvo 1.1.	1 094	1 878		
Muutos	669	-783		
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 763	1 094		

Yhteensä	16)	1 763	2 495		1 401
-----------------	-----	--------------	--------------	--	--------------

Saamiset
Pitkäaikaiset saamiset

Lainasaamiset	17)	380	301	310	234
----------------------	-----	------------	------------	------------	------------

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	45 090	46 078	39 128	40 529	
Saamiset samaan konserniin kuuluilta yrityksiltä					
Myyntisaamiset			32		
Muut saamiset			3 083	3 330	
Siirtosaamiset			9		
Yhteensä			3 125	3 330	
Lainasaamiset		35		35	
Muut saamiset		191	64	191	
Siirtosaamiset		7 592	3 706	6 258	
Yhteensä	18)	52 872	49 883	48 702	47 619

(1 000 mk)	Liite	Konserni		Emoyhtiö	
		1998	1997	1998	1997
Siirtosaamiset					
Sähkön myyntitulot		1 503	2 225	1 503	2 225
Energiahyvitykset		5 046	503	3 749	503
Eläkevakuutusmaksut		342	395	329	395
Muut vakuutusmaksut		285	136	281	120
Pankkitilien korkotulot		189	60	189	52
Muut		227	386	207	365
Yhteensä		7 592	3 706	6 258	3 661

OMA PÄÄOMA

Osakepääoma 1.1.		7 968	7 968	7 968	7 968
Osakepääoma 31.12.	19)	7 968	7 968	7 968	7 968
Ylikurssirahasto 1.1.		33 219	33 219	33 219	33 219
Ylikurssirahasto 31.12.	20)	33 219	33 219	33 219	33 219
Voittovarot 1.1.		105 050	89 785	12 896	2 912
Siirto käyttörahastosta			3 222		3 231
Osingonjako		10 627	3 297	10 039	3 187
Siirto rahastoon			100		100
Voitto edellisiltä tilikaudelta 31.12.	22)	94 422	89 610	2 857	2 856
Tilikauden voitto	10)	18 919	15 440	11 359	10 040
Vähemmistöosuus	23)	10 503	8 225		
Liittymismaksut 1.1.		38 763	38 083		
Lisäys		909	680		
Liittymismaksut 31.12.	21)	39 672	38 763		
Yhteensä		204 702	193 224	55 402	54 083

Kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista omaan pääomaan merkitty omaisuus

98 086 91 659

Kajaanin Lämpö Oy:n liittymismaksut (siirtokelpoiset) on kirjattu omaan pääomaan ja Kainuun Sähkö Oy:n liittymismaksut (palautettavat) vieraaseen pääomaan.

Laskelma jakokelpoisista varoista 31.12.

Voitto edellisiltä tilikaudelta		94 422	89 610	2 857	2 856
Tilikauden voitto		18 919	15 440	11 359	10 040
Kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista omaan pääomaan merkitty osuus		98 086	91 659		
Yhteensä		15 255	13 391	14 216	12 896

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Tilinpäätössiirtojen kertymä emoyhtiössä muodostuu kertyneestä poistoerosta.

Aineettomista oikeuksista				3 352	2 995
Muista pitkävaikutteisista menoista				57	2
Rakennuksista ja rakennelmista				7 130	7 323
Verkostosta				114 449	105 989
Tuotannollisista koneista ja laitteista				348	348
Muista koneista ja kalustosta				9 212	9 698
Muista aineellisista hyödykkeistä				-111	-104
Yhteensä	28)			134 438	126 253

		Konserni		Emoyhtiö	
(1 000 mk)	Liite	1998	1997	1998	1997
Laskennallinen verovelka	24)	38 627	35 928		
Laskennallinen verovelka konsernissa muodostuu kertyneen poistoeron ja vapaaehtoisten varausten perusteella.					

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

Liittymismaksut 1.1.		176 884	170 883	176 884	170 883
Lisäys		7 509	6 001	7 509	6 001
Vähennys		200		200	
Liittymismaksut 31.12.	25)	184 193	176 884	184 193	176 884
Lainat rahoituslaitoksilta		4 500	5 500	4 500	5 500
Eläkelainat		181	195	181	195
Lainat yhteensä	26)	4 681	5 695	4 681	5 695
Yhteensä		188 874	182 579	188 874	182 579

Lyhytaikainen

Rahoituslainat		1 000	1 000	1 000	1 000
Eläkelainat		14	15	14	15
Saadut ennakot		7	3	7	3
Ostovelat		20 280	21 348	20 101	21 086
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille					
Ostovelat				17	48
Muut velat		11 988	13 137	10 196	11 965
Siirtovelat					
Lomapalkat		3 162	3 187	2 760	2 797
Lainojen korkovelat		38	554	38	554
Vakuutusmaksuvelat		970	940	845	814
Muut menoajämät		1 430	1 321	1 337	1 321
Yhteensä		5 600	6 001	4 980	5 486
Yhteensä	27)	38 889	41 504	36 315	39 604

VASTUUT

Omasta velasta

Kiinnitykset käyttöomaisuuteen	100	100	100	100
Yrityskiinnitykset	10 000	10 000	10 000	10 000

Annetut pantit

Annetut pantit omista sitoumuksista				3 798
-------------------------------------	--	--	--	-------

Kajaanin kaupungin kanssa tehdystä vuokrasopimuksesta

Konserni on pitkäaikaisella vuokrasopimuksella sitoutunut vastaamaan Kainuun Voima Oy:n Kajaanin kaupungilta vuokrattua 50 %:n osuutta vastaavista kiinteistä kustannuksista ja vieraan pääoman osuudesta. Pitkäaikainen vieras pääoma Kainuun Voima Oy:n taseessa 31.12.1998 on 298,3 miljoonaa markkaa.

Lapin Sähkövoima Oy

Lapin Sähkövoima Oy:n osakkeista valtiolle osto-optiosta maksettava maksuerä 30.4.1999 16 607 264 mk sekä valtion antaman rahoituksen korot jaksotettuna.

Johdannaisopimukset

Muut johdannaisopimukset

Avoimet sähköfutuuri- ja termiinisopimukset

Käypä arvo	-1 166	-1 166
-------------------	---------------	---------------

Koska tilikauden päättyessä avoinna olleiden suojaavien sopimusten arvonmuutos on toiminnan kannalta epäoleellinen, on futuuri- ja termiinisopimusten negatiivinen arvonmuutos kirjattu kokonaisuudessaan päättyneen tilikauden kuluksi.

Kohde-etuuden arvo	15 174	15 174
---------------------------	---------------	---------------

Liiketoimintojen eriyttämisen liitetiedot

Kainuun Sähkö Oyj

TULOSLASKELMA

(1 000 mk)	Verkkotoiminta		Sähkön myynti	
	1998	1997	1998	1997
LIIKEVAIHTO	95 249	85 809	154 788	155 389
Valmistus omaan käyttöön	17 531	20 770		
Liiketoiminnan muut tuotot	4 299	1 926	24	64
Materiaalit ja palvelut	17 056	15 449	136 444	128 203
Henkilöstökulut	27 995	28 219	4 219	4 921
Poistot ja arvonalennukset	25 448	25 042	37	18
Liiketoiminnan muut kulut	28 434	31 295	11 609	9 730
	98 933	100 005	152 310	142 873
LIIKEVOITTO	18 147	8 501	2 502	12 580
Rahoitustuotot ja -kulut	2 232	-863	173	1 492
VOITTO ENNEN SATUNNAISERIÄ	20 379	7 637	2 675	14 072

TASE

(1 000 mk)	Verkkotoiminta		Verkkotoiminta	
	1998	1997	1998	1997
VASTAAVAA			VASTATTAVAA	
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma	
Aineettomat hyödykkeet	9 560	9 062	Osakepääoma	7 118
Aineelliset hyödykkeet	264 383	268 259	Ylikurssirahasto	33 219
Sijoitukset	8 024	8 580	Edellisten tilikausien voitto	-3 809
	281 967	285 902	Tilikauden voitto/tappio	8 758
				45 285
Vaihtuvat vastaavat			Tilinpäätössiirtojen kertymä	134 200
Vaihto-omaisuus			Vieras pääoma	
Pitkäaikaiset saamiset	50 310	50 269	Pitkäaikainen vieras pääoma	188 874
Lyhytaikaiset saamiset	18 802	16 482	Lyhytaikainen vieras pääoma	18 207
Rahat ja pankkisaamiset	35 487	4 482		
	104 599	71 232		207 081
	386 566	357 134		386 566
				357 134

Liiketoimintojen eriyttämisen lisätiedot

LIIKETOIMINTOJEN ERIYTTÄMISEN PERUSPERIAATTEET

Kullekin liiketoiminnalle kohdistetaan kokonaan sille kuuluvat resurssit. Yhteiset resurssit kohdistetaan verkkotoiminnalle, joka niitä pääasiallisesti käyttää. Verkkotoiminta vuokraa yhteisiä resursseja sisäisellä veloituksella muille liiketoiminnoille.

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelman eriyttetyt tuotot kertyvät eriytettyjen, julkistettujen tuotehinnastojen pohjalta. Tuloslaskelman kulujen jakoperusteet pohjautuvat sisäisen laskennan toiminoille rakennettuihin aiheuttamisperiaatteen mukaisiin jakoperusteisiin. Merkittävin osa toiminnoista on kohdistettavissa kokonaan asianomaiseen liiketoimintaan, esim. sähkön osto sähkön myyntitoiminnalle. Osalle toiminnoista on annettu asiantuntijoiden arvio mukainen prosenttijako, esim. sähkölaskutus 50 % sähkön myyntitoiminnalle. Loput toiminnoista kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisella kohdistustekijällä, esim. liiketoimintojen työaika.

Kainuun Voima Oy:n voimantuotannon vuokraaminen Kajaanin kaupungilta

Kainuun Sähkö –konserni on vuokrannut pitkäaikaisella sopimuksella (vuosiksi 1994-2043) Kajaanin kaupungilta sen omistaman 50 %:n osuuden Kainuun Voima Oy:n voimantuotantokapasiteetista. Vuokrasopimuksen perusteella konserni on sitoutunut vastaamaan vuokrattua 50 %:n osuutta vastaavista Kainuun Voima Oy:n kiinteistä kustannuksista ja vieraan pääoman osuudesta. Kainuun Voima Oy omistaa pääpolttolaitteina turvetta ja puuta käyttävän höyryvoimalaitoksen sekä kolme vesivoimalaitosta Kajaaninjoesta.

Kainuun Voima Oy:n kustannusten jako sähkölle ja kaukolämmölle

Kainuun Voima Oy:n kustannusten jako Kainuun Sähkö Oyj:n ja Kajaanin Lämpö Oy:n

kesken on määritetty Kajaanin kaupungin kanssa vuonna 1993 laaditussa sopimuksessa Kainuun Valo Oy:n ja Kajaanin energialaitoksen toimintojen yhdistämisestä. Sopimuksen mukaan vesivoiman kustannukset kohdistetaan kokonaisuudessaan sähkölle ja höyryvoimalaitoksen kustannukset jaetaan sähkölle ja kaukolämmölle siten, että molemmat tuotteet hyötyvät yhteistuotannon kannattavasta harjoittamisesta tasapuolisesti.

Muuttuvat kustannukset jaetaan sähkölle ja kaukolämmölle polttoaineen käyttöä vastaavasti. Kiinteiden kustannusten jako sähkölle ja kaukolämmölle perustuu Energia-Ekonomian vuonna 1992 Lämpölaitosyhdistys ry:lle tekemään raporttiin ”Kustannusten jako eri tuotteille energialaitoksissa”. Kiinteiden kustannusten jakosuhte on määritelty siten, että sähkö- ja kaukolämpöliiketoiminnat hyötyisivät voimalaitoksen pitoaikana yhtä paljon yhteistuotannosta verrattuna vaihtoehtoiseen energianhankintaan. Kainuun Voiman kiinteiksi kustannuksiksi katsotaan voimayhtiön veloittamat pääomakulut ja muut kiinteät käyttökulut sekä voimayhtiöosuuden käytöstä Kajaanin kaupungille maksettava vuokra. Hyödyn tasaavaksi jakosuhteeksi kiinteiden kustannusten osalta on laskettu 70/30 eli sähkön myyntitoiminnalle kohdistetaan 70 % höyryvoimalaitoksen kiinteistä kustannuksista ja voimayhtiöosuuden vuokrasta.

TASE

Taseen jakoperusteet on rakennettu taseerittäin aiheuttamisperiaatteen pohjalta. Merkittävin osa tase-eristä on kohdistettavissa kokonaan asianomaiseen liiketoimintaan, esim. verkosto verkkotoimintaan. Vähäinen osa tase-eristä kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisella kohdistustekijällä, esim. liiketoimintojen liikevaihto. Osakepääoma on jaettu vastaavien suhteessa. Ylikurssirahasto on jaettu kertymishistorian perusteella.

**VERKKOTOIMINNAN
TUNNUSLUVUT**

	1998	1997
Henkilökunnan lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana	132	137
Investoinnit tase-erittäin (1000 mk)		
Aineettomat hyödykkeet	1 378	815
Verkosto	12 675	17 114
Koneet ja kalusto	6 148	4 721
Muut investoinnit	1 978	2 927
Yhteensä	22 179	25 577

Sijoitetun pääoman tuotto-%: 5,8
(2,5 % vuonna 1997)

Tunnusluku on laskettu kauppa- ja teolli-
suusministeriön päätöksen mukaisesti:

tulos ennen satunnaiseriä + korkokulut
ja muut rahoituskulut _____ x 100
sijoitettu pääoma
(vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Sijoitettu pääoma =
korolliset velat + arvostuserät + varauk-
set + oma pääoma + liittymismaksut

Kajaanissa 26. päivänä helmikuuta 1999

KAINUUN SÄHKÖ OYJ

Hallitus

Erkki Airaksinen

Lars Enslöf

Pentti Hakulinen

Timo Korhonen

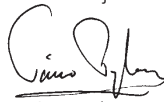
Eino Majava

Raimo Piirainen

Asta Tolonen

Timo Pylvänen
toimitusjohtaja

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti.
Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Kajaanissa 26. päivänä helmikuuta 1999

Tilintarkastajien Oy – Ernst & Young
KHT-yhteisö

Eero Huusko
KHT

Tilintarkastuskertomus

Kainuun Sähkö Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Kainuun Sähkö Oyj :n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.1998. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpito-laissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme tutustuneet yhtiön hallituksen laatimiin tilinpäätöksen liitetiedoissa esitettyihin eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmiin, taseeseen ja lisätietoihin. Lausuntonamme esitämme, että ne on laadittu sähkömarkkinalain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti. Käsitteemme mukaan yhtiön julkistamat osavuosisikatsaukset on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Kajaanissa 26. helmikuuta 1999

Tilintarkastajien Oy - Ernst & Young
KHT-yhteisö

Eero Huusko
KHT

